ምዕራፍ 6. የሥላሴ አካላት

6.1 አብ

እግዚአብሔር እኔነት ያለው ሕያው አምላክ በመሆኑ ከሰዎች ጋር ግንኙነትና ኅብረት ያደርጋል። ይህ ኅብረት ይበልጥ የሚገለጸው በአባትነቱ ነው። አብ ወይም አባት የሚለው መጠሪያ በሥላሴ አካላት መካከል ለአንደኛው ማለትም ለእግዚአብሔር አብ የሚውል ሲሆን በ4ቱ ወንጌሎች ብቻ 189 ጊዜ ያህል ተገልጸአል። ከዚህ ውስጥ 124 ጊዜ የሚሆነው የተገለጸው በዮሐንስ ወንጌል ነው። አብ ለእግዚአብሔር (Godhead) መጠሪያነት የዋለበትም ጊዜ አለ (ዕብ 12:9፣ ያዕ 1:17)። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እግዚአብሔር አብ አባትነቱ በአራት ዓይነት የተዛመዶ ሁኔታዎች ተገልጸአል።

6.1.1 ወልድ ከአብ ጋር ስላለው ተዛምዶ

በእግዚአብሔር አብና ወልድ መካከል ያለው የአባትና ልጅነት ዝምድና ወልድ ከአብ ለዘላለም በመወለድ የሆነ የዘላለም ተዛምዶ ነው። ወልድ የአብ አንድያ ልጅ ነው (ዮሐ 3:16፣ 1ዮሐ 4:9)። በአብና በወልድ መካከል ያለው አባትና ልጅነት እንደ ፍጥረታት በመፈጠር፣ እንደ እስራኤል በቃል ኪዳን ወይም እንደ አማኝ በእምነት የሚገኝ አይደለም። ጌታ ኢየሱስ ስለ አብ ሲናገር ራሱን ከሌሎች ጋር በመደመር አብን «አባታችን» ወይም «አምላካችን» ብሎ አይጠራውም። በዮሐ 20:17 ወደ አባቴና ወደ አባታችሁ ወደ አምላኬና ወደ አምላካችሁም አርጋለሁ፣ እንዲሁም «በሰማያት ያለው አባታችሁ» (ማቴ 7:11) ይላል። እግዚአብሔር አብ ለእግዚአብሔር ወልድ አባትና አምላክ (ኤፌ 1:3) የሚሆነው ለዘላለም በመካከላቸው ባለው የፍቅር ዝምድና በባሕርይው ነው። ሰው አብን ማወቅ የሚችለው ወልድ ሲገልጥለት ብቻ ነው (ማቴ 11:27)፣ እግዚአብሔር በዚህ ዘመን የተናገረው በልጁ በኩል ነው (ዕብ 1:1-3)።

እንግዲህ በእግዚአብሔር አብና ወልድ መካከል ያለው አባትና ልጅነት በመፈጠር ወይንም እንደ ሰው በሥጋ ፈቃድ ሳይወለድ የእግዚአብሔር የበኩር ልጅ ተብሎ ተጠርቷል። ይህን በመጠኑ ለመረዳት የዘብዴዎስ ልጆች ያዕቆብና ዮሐንስ የነጐድጓድ ልጆች ተብለው እንደሚጠሩ በማር 3:17 እናነባለን። ይህም አባታቸው ነጐድጓድ የሚባል ሰው ነው ማለት ሳይሆን «ነጐድጓድ» የአነርሱን ባሕርይ ወይም ጠባይ እንደሚያመለክት

ሁሉ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስም ልጅ ተብሎ መጠራቱ ከአብ ጋር ያለውን ዘላለማዊ ዝምድና ለማመልከት እንጂ ኢየሱስ ከእግዚአብሔር አብ የተፈጠረ ነው ለማለት አይደለም::

በዚህ በአብና በወልድ መካከል ባለው የዘላለም ተዛምዶ አብ ልጁን ልኮታል (ዮሐ 20:21፣ ገላ 4:4)፣ አትሞታል (ዮሐ 6:27)፣ አክብሯል (ዮሐ 8:57)፣ ወድዷል (ዮሐ.10:17) አስተምሯል (ዮሐ 8:28)፣ ሰምቶታል (ዮሐ 11:41-42)፣ ከሙታን አስነስቶታል (ገላ 1:1)፣ የቤተ ክርስቲያን ራስ አድርጐታል (ኤፌ 1:22)፣ ስለ ልጁ መስክሯል (ዮሐ 8:180)፣ በልጁ ደስ ተሰኝቷል (ማቴ 3:17፣ 17:5)፣ ፍርድን ሁሉ ለልጁ ሰጥቶአል (ዮሐ 5:22፣ 27):: ጌታ ኢየሱስ ደግሞ ሲናገር እግዚአብሔር አብ ሁሉን የሚያውቅ (ማቴ 10:29)፣ ቅዱስ (ዮሐ 17:11)፣ ጻድቅ (ዮሐ 17:25)፣ የሚወደድ (ዮሐ 3:16፣ 17:23)፣ መሆኑን ገልጿል::

6.1.2 <u>አብ የፍጥረት ሁሉ አባት</u>

እግዚአብሔር የፍጥረት ሁሉ ፈጣሪና አስጀማሪ በመሆኑ የፍጥረት አባት ነው:: ሐዋርያው ጳውሎስ ለማያምኑ የአቴና ሰዎች ሲሰብክ እንደገለጸው «ሁላችን ዓለሙንና በእርሱ ያለውን ሁሉ ለፈጠረ አምላክ ዘመዶች[63] ነን» ብሏል (ሐዋ 17:29):: ኢሳይያስም እንዲሁ «አቤቱ፣ አንተ አባታችን ነህ፣ እኛ ጭቃ ነን አንተ ሠሪያችን ነህ፣ እኛም ሁላችን የእጅህ ሥራ ነን» (ኢሳ 64:8) ብሏል:: በሌላም ቦታ እርሱ «የሰው ነፍስ ሁሉ አምላክ» (ዘኁ 16:22) መሆኑ ተጽፎአል:: ሰው ሁሉ ከእግዚአብሔር ጋር ካለው የተፈጥሮ አባትነት (Creative Fatherhood) በኢየሱስ ክርስቶስ ደም በመዋጀት ወደሚገኝ ልጅነት (Adoptive Fatherhood) ዝምድና ወይም ኀብረት ሊሸጋገር የሚችለው በእግዚአብሔር ጸጋ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ብቻ ነው::

6.1.3 <u>እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር ያለው ዝምድና/</u> <u>አብ የእስራኤል ሁሉ አባት</u>

እግዚአብሔር የእስራኤል አባት ነው:: እርሱ ሲናገር «እስራኤል የበኩር ልጄ ነው» (ዘጸ 4:22)፣ «እስራኤል ሕፃን በነበረ ጊዜ ወደድሁት፣ ልጄንም ከግብጽ ጠራሁት» ይላል (ሆሴ 11:1):: ነቢዩ ኢሳይያስም «አብርሃም ባያውቀን እስራኤልም ባይገነዘበን አንተ አባታችን ነህ፣ አቤቱ አንተ አባታችን ነህ፣ ስምህም ከዘላለም

63 (Offesprings/ children)

ታዳጊያችን ነው (ኢሳ 63:16) ብሏል:: ሚልክያስም እንዲሁ «ሁላችን አንድ አባት ያለን አይደለምን?» (ሚል 2:10) ይላል::

በእግዚአብሔርና በእስራኤል መካከል ያለው የአባትና የልጅነት ዝምድና በቃል ኪዳን ወይም በመመረጥ የተገኘ ነው:: ስለዚህ የአባትና ልጅነት ተዛመዶ ሙሴ ሲናገር «እናንተ የአምላካችሁ የእግዚአብሔር ልጆች ናችሁ፣ ለአምላክህ ለእግዚአብሔር አንተ ቅዱስ ነህና፣ በምድርም ላይ ከሚኖሩ አሕዛብ ሁሉ ይልቅ ለእርሱ ለራሱ ሕዝብ ትሆንለት ዘንድ እግዚአብሔር አንተን መርጦአልና ... » (ዘዳ 14:1-2) ብሏል:: እንዲሁም «...የገዛህ አባትህ አይደለምን?» ይላል (ዘዳ 32:6):: ይህ አባት እንደ አባትነቱ ልጆቹ ያከብሩት ዘንድ ይወድዳል (ሚል 1:6)::

6.1.4 <u>አብ የአማኞች ሁሉ አባት ነው</u>

አብ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ዳግመኛ ለተወለዱት ሁሉ አባት ነው:: የእግዚአብሔር ቃል በገላ 3:26 «በእምነት በኩል ሁላችሁ በክርስቶስ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጆች ናችሁና» እንደሚል ወደዚህ ቤተሰብነት መግባት የሚቻለው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ በፈጸመው የማዳን ሥራ በማመን ብቻ ነው:: ለእነዚህ «ለተቀበሉት ሁሉ ግን፣ በስሙ ለሚያምኑት የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ሥልጣንን ሰጣቸው» (ዮሐ 1:12):: የእግዚአብሔር ልጆች ተብለው ይጠራሉ (1ዮሐ 3:1)::

እግዚአብሔር በፈጣሪነቱ የሁሉም ሰው አባት ቢሆንም ሁሉም ሰው ግን የእግዚአብሔር ቤተሰብ አይሆንም:: የእግዚአብሔር ቤተሰብ የሆነ በመንፈስ የሚመራ፣ አባቱን አባ አባት ብሎ የሚጠራ፣ ልጅነቱን መንፈስ ቅዱስ ለመንፈሱ የሚመሰክርለትና (ሮሜ 8:14-16) በዚያው መንፈስ ወደ አብ መግባት የተፈቀደለት (ኤፌ 3:18) ነው:: ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በእርሱ ለማመን ስላልወደዱት ሲናገር «እናንተ ከአባታችሁ ከዲያቢሎስ ናችሁ የአባታችሁንም ምኞት ልታደርጉ ትወዳላችሁ» (ዮሐ 8:44) እንዳለው እነዚህ የእግዚአብሔር ልጆች አይደሉም:: የዚህ ዓለም አምላክ (2ቆሮ 4:4) አሳባቸውን ያሳወረባቸው ናቸው::

በእግዚአብሔርና በአማኙ መካከል ያለው አባትና ልጅነት በሥጋ አባቶቻችን ከሆኑት ጋር ከሚኖረን ኀብረት ይልቅ የቀረበ ነው:: የሰማዩን አባታችንን የሚያስፈልገንን ልንጠይቀው (ማቴ 6:9-13)፣

በሚያስፈራ ሁኔታ ሁሉ ልንታመንበት (ማቴ 10:28-31) እንችላለን። ይህንን አባታችንን እንድንመስለው ተጠርተናል (ማቴ 5:43-48)።

አብ ልጆቹን አስቀድሞ አውቋል (ሮሜ 8:29፣ 1ጴጥ 1:2)፣ መርጧል (ኤፌ 1:4) የልጁን መልክ እንዲመስሉ ወስኖአል (ሮሜ 8:29)፣ ይጠብቃቸዋል (ዮሐ 10:29፣ 17:11)፣ ያከብራቸዋል (ዮሐ 12:26)፣ ይባርካቸዋል (ኤፌ 1:3)፣ ይወድዳቸዋል (ዮሐ 14:21፣ 2ተሰ 2:16)፣ እውነትን ይገልጥላቸዋል (ማቴ 11:25፣ 16:17)፣ የሚያስፈልጋቸውን ይሰጣቸዋል (ማቴ 6:11)፣ ዋጋን ይከፍላቸዋል (ማቴ 6:1)፣ ይቀጣቸዋል (ዕብ 12:5-10)፣ ፍሬ ሲያፈሩም ይከበራል (ዮሐ 15:8)።

6.2 ወልድ

ብዙ ሃይማኖቶች አንድ ሁሉን ቻይ አምላክ መኖሩን ያምናሉ። ክርስትናን ከሌሎች ሃይማኖቶች ሁሉ ልዩ የሚያደርገው ግን ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም ሰው ፍጹም አምላክ64 እንደሆነ በማወቅና በማመን ላይ የተመሠረተ እምነት መሆኑ ነው። ይህ የክርስትና እምነት መሠረት ነው። ክርስትና ክርስቶስ ነውና።

---

64 የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ፈጹም አምላክ፣ ፈጹም ሰው መሆኑን የሚክድ እምነት በታሪክ ውስጥ በተለያየ መንገድ ተገልጿል።

1. Appolonarianism ክርስቶስ በከፊል ሰው በከፊል ደግሞ አምላክ ነው ብሎ የሚያምን ነው። ክርስቶስ የሰው ሥጋ እና የመለኮት ነፍስ ነበረው ይላሉ። ነገር ግን ኢየሱስ ክርስቶስ የሰው ነፍስ ከሌለው የሰውን ስሜት ሊገነዘብ ባልቻለም ነበር። «የሚምርና የታመነ ሊቀ ካህናት» የተባለውም (ዕብ 2:18) እርሱ ፍጹም ሰው ስለሆነና የሰዎችን ስሜትና መከራ ስለሚረዳ ሩኅሩኅ ጌታ በመሆኑ ነው።

2. Ebionism ይህ አስተሳሰብ ደግሞ የክርስቶስን አምላክነት ይክዳል። ይህ እምነት ኢየሱስ ክርስቶስ ከእግዚአብሔር የሚያንስ ሰው ነው፣ መንፈስ ቅዱስም በእርሱ ላይ የወረደው ለዚህ ነው ብሎ ያምናል።

3. Docetism ይህ አመለካከት ደግሞ የክርስቶስን ስብዕና (ሰው መሆን) የሚክድ ነው። የሰው ሥጋ ክፉ ስለሆነ ኢየሱስ የሰው ሥጋ አልነበረውም፣ ነገር ግን ሰው የሚመስል መልአክ ነበር ይላሉ። ይህ የእምነት ዓይነት በሐዋርያትም ዘመን ሳይኖር አልቀረም። በ1ዮሐ 4:2-3 «... ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ እንደመጣ የሚታመን ሁሉ ከእግዚአብሔር ነው፣ ኢየሱስ ክርስቶስም በሥጋ እንደመጣ የማይታመን መንፈስ ሁሉ ከእግዚአብሔር አይደለም፣ ይህም የክርስቶስ ተቃዋሚ መንፈስ ነው» ይላል።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው ለመሆኑ የሚከተሉትን ጥቂት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ማየት ይቻላል።

ሀ) የዳዊት ልጅ (ማቴ 1:1፣ 16) የአዳም ልጅ (ሉቃ 3:38) ነው።
ለ) ከእኛ እንደ አንዱ የሆነ፣ የመላእክትን ዘር ሳይሆን የአብርሃምን ዘር የያዘ (ዕብ 2:10-18) ነው።
ሐ) ራሱን «ሰው» ብሎ የጠራ (ዮሐ 8:40) ነው።
መ) ሰው መሆኑን ሌሎች የመሰከሩለት (ማር 6:1-6፣ ዮሐ 8:56) ነው።
ሠ) በሰው መካከል የተመላለሰ እንደ ሰው የበላ፣ የጠጣ ነው።

ጌታ ኢየሱስ የሰውን ሥጋ ቢለብስም ምንም ኃጢአት አላደረገም። እርሱ በድንግልና የተጸነሰና እሰከ መውለጃዋ ቀን ድረስ ወንድ ሳታውቅ ከኖረች ከድንግል ማርያም የተወለደ ነው (ማቴ 1:18-25፣ ሉቃ 1:26-28)። እርሱ ፈጽሞ ኃጢአት አላደረገም (2ቆሮ 5:21፣ ዕብ 4:15፣ 7:26፣ 1ጴጥ 2:22፣ 3:18፣ 1ዮሐ 3:5)። ስለሆነም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጽም ሰው ነው።

ከዚህ ቀጥሎ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በስሙ፣ በባሕርዩ፣ በሥራውና አምልኮ በመቀበሉ ፍጹም አምላክ መሆኑን እናስረግጣለን።

6.2.1 <u>ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔር ነው (የመለኮትስም አለው)</u>

በመጀመሪያው በእግዚአብሔር ዘንድ የነበረውና ራሱም እግዚአብሔር የሆነው (ዮሐ 1:1) ሥጋ ሆነ (1:14)። ይህ ሥጋ የሆነው ቃል (Logos) መኖር የጀመረበት ጊዜ የለውም፣ እርሱ ከዘላለም ያለ እግዚአብሔር ነው። እግዚአብሔር ወደ ዓለም የላከው አንድያ ልጅ (3:17) ከሰማይ የመጣ (3:31) በሥጋና ደም ከመካፈሉም በፊት በልጅነት ለዘላለም ያለ ነው። መጽሐፍ እንደሚል «የዘመኑ ፍጻሜ በደረሰ ጊዜ እግዚአብሔር ... ልጁን ላከ» (ገላ 4:4)። እንዲሁም በሌላ ስፍራ እግዚአብሔር አንድ ልጁን ወደ ዓለም ልኮታልና» ይላል (1ዮሐ 4:9)።

መጽሐፍ ቅዱስ ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔር ስለመሆኑና የመለኮት ስም እንዳለው የሚያስተምረውን ቀጥሎ እንመለከታለን::

ሀ) <u>ኢየሱስ ክርስቶስ ዮሐዋ (ያህዌ) ነው</u>

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሲያስተምር «እኔና አብ አንድ ነን» (ዮሐ 10:30)፣ «እኔን ያዬ አብን አይቶአል» (ዮሐ 14:9) በማለት ከአብ ጋር እኩል መሆኑንና በባሕርዩም አንድ መሆኑን ገልጿል:: በተለይ በዮሐ 8:58 የተናገረው ይህን እውነት ያጉላዋል:: ይህ ክፍል «እውነት እውነት እላችኋለሁ፣ አብርሃም ሳይወለድ እኔ አለሁ አላቸው» ይላል:: «እኔ ነበርሁ (I was) አይደለም ያለው «እኔ አለሁ» (I am) እንጂ::

ይህ «እኔ አለሁ» (I am ወይም I am that I am) የጆሆቫ መጠሪያ እንደሆነ በዘጸ 3:14-15 ተገልጾ እናገኘዋለን:: ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይህን ቃል ሲናገር ምን ማለቱ እንደሆነ የገባቸው አይሁድ ሊወግሩት ድንጋይ አነሱ::[65] ጌታ ኢየሱስ አይሁድን ለምን ሊወግሩት እንደሚፈልጉ ሲጠይቃቸው «አይሁድም ስለ መልካም ሥራ አንወግርህም ስለ ስድብ፣ አንተም ሰው ስትሆን ራስህን አምላክ ስላደረግህ ነው እንጂ ብለው መለሱለት» (ዮሐ 10:33):: «ኢየሱስ ክርስቶስ ትናንትና ዛሬ እስከ ለዘላለም ያው ነው» (ዕብ 13:8)::

በተመሳሳይ ሁኔታ በዮሐ 5:18 እንደምናነበው ጌታ ኢየሱስ «ራሱን ከእግዚአብሔር ጋር አስተካክሎ፡- እግዚአብሔር አባቴ ነው ስላለ፡- ስለዚህ አይሁድ ሊገድሉት አብዝተው ይፈልጉት ነበር»:: ጊዜውም በደረሰ ጊዜ «እንደ ሕጋችንም ሊሞት ይገባዋል፣ ራሱን የእግዚአብሔር ልጅ አድርጓልና» (ዮሐ 19:7) የሚል ክስ አቀረቡበት:: ጌታ ኢየሱስ ግን «እራሱን የእግዚአብሔር ልጅ አድርጓል» ብለው አይሁድ ያቀረቡበትን አላስተባበለም:: እንዲያውም «ሊቀ ካህናቱም አንተ የእግዚአብሔር ልጅ ክርስቶስ የሆንህ እንደሆነ እንድትነግረን በሕያው እግዚአብሔር አምልሃለሁ» ባለው ጊዜ (ማቴ 26:63-65) ጌታ ኢየሱስ የሰጠው መልስ «አንተ አልህ»[65] ብሎ ነው:: በዚህም ሊቀ ካህናቱ ልብሱን እንደቀደደ እንመለከታለን::

---

65 «አንተ አልህ» የሚለው አገላለጽ አንተ እንዳልከው ነው ማለት ነው:: ይህ ሐረግ በአዲሱ መደበኛ ትርጉም «አንተው ራስህ ብለኸዋል» ይላል:: እንዲሁም በNIV "yes it is as you say" ይላል::

ኢየሱስ ክርስቶስ ያህዌ ተብሎ የሚጠራ ለመሆኑ በመዝ 102:25-27 «አንተ ግን ያው አንተ ነህ፣ ...» የተባለው እግዚአብሔር (ያህዌ) በዕብ 1:10-12 ለጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሲውል «ጌታ ሆይ ... አንተ ግን አንተ ነህ፣ ዓመቶችህም ከቶ አያልቁም» ተብሏል:: ይህ በዕብ 1:10 ጌታ የተባለው በ1:2፣ 5 እና 8 «ልጅ» የተባለውና በ1:6 «በኩር» የተባለው የእግዚአብሔር መልአክት ሁሉ የሚሰግዱለት (1:6) ኢየሱስ ክርስቶስ ነው:: እንዲሁም (ዮሐ 20:28፣ ሐዋ 2:36፣ ሮሜ 10:9፣ ፊሊ 2:11) ይመልከቱ::

ከዚህ በተጨማሪ ኢየሱስ ክርስቶስ ያህዌ እንደሆነ እርሱ ከሚጠራበት ስም ማገናዘብ ይቻላል:: ከጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ልደት ከ300 ዓመታት በፊት ከዕብራይስጥ ወደ ግሪክኛ የተተረጐመው ብሉይ ኪዳን የሰባ ሊቃውንት ትርጉም (ሴፕቱዋጀንት መጽሐፍ) በዕብራይስጡ «ያህዌ» የሚለውን የእግዚአብሔር ስም እና «አዶናይ» የሚለውን የእግዚአብሔር የአክብሮት መጠሪያ በግሪክኛው «ኩሪዮስ» ወይም ጌታ ብሎ ነው የተረጐመው::[66] ለምሳሌ በኢዩ 2:31-32 «የእግዚአብሔርን ስም የሚጠራ ሁሉ ይድናል» ይላል:: በሮሜ 10:9-13 ደግሞ ሐዋርያው ጳውሎስ «ኢየሱስ ጌታ እንደሆነ ... አንዱ ጌታ የሁሉ ጌታ ነውና፣ ለሚጠሩትም ሁሉ ባለጠጋ ነው፤ የጌታን ስም የሚጠራ ሁሉ ይድናልና» በማለት ኢየሱስ ክርስቶስ ያህዌ መሆኑን ያስረዳል::[67] እንዲሁም በ1ጴጥ 3:15 «ጌታን እርሱም ክርስቶስን በልባችሁ ቀድሱት» የሚለው በብሉይ ኪዳን «የሠራዊትን ጌታ እግዚአብሔርን ቀድሱት» ይላል (ኢሳ 8:13):: በተጨማሪም ኢየሱስ ክርስቶስ በዚህ ስም ለመጠራቱ ሮሜ 9:5፣ ዮሐ.1:1፣ 18:20 እና 28፣ ቲቶ 2:13 ይመልከቱ::

66"When the Old Testament was translated into Greek in the 2nd and 3rd ceturies BC (the Septuagint), the sacred name of God, YHWH, usually rendered Yahweh or Jehovah, was translated by the Greek word kyrios (Lord)". Bruce Milne, Ibid.,p.129.

67"The significance of the title kyrios is found in the fact that Kyrios is the Greek translation of the tetragrammation YHWH, the covenant name for God himself in ruling over the world" George Eldon Ladd, 1993, A Theology of the New Testament (A revised edition), William B.Eprdmans publishing company, Grand Rapids, P.456.

በምድር ላይ ሰዎች ጌታ የሚሏቸው ብዙዎች ናቸው። አማልክትና ሰዎች ጌታ ተብለው ተጠርተዋል። ለክርስቲያን ግን « ... ነገር ሁሉ በእርሱ በኩል የሆነ እኛም በእርሱ በኩል የሆንን አንድ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ አለን» (2ቆሮ 8:5-6)።

ከዚህም ሌላ «ጌታ እግዚአብሔር መንጋውን እንደ እረኛ ያሰማራል» (ኢሳ 40:10-11)። ዳዊትም «እግዚአብሔር እረኛዬ ነው የሚያሳጣኝም የለም» ብሏል (መዝ 23:1) እንዲሁም «ዮሴፍን እንደ መንጋ የምትመራ የእስራኤል ጠባቂ ሆይ» (መዝ 86:1)፣ በሕዝቅኤልም በኩል «እኔ ራሴ በጎቼን አሰማራለሁ አስመሰጋቸዋለሁ፣ ይላል ጌታ እግዚአብሔር» (ሕዝ 34:15)። ከዚህ በላይ እንዳየነው የበጎች እረኛ እግዚአብሔር (ጆሆቫ) ነው። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሲያስተምር «መልካም እረኛ እኔ ነኝ... የራሴን በጎች አውቃለሁ...» (ዮሐ 10:11-16) ብሏል። እንዲሁም በዕብ 13:20 «... ለበጎች ትልቅ እረኛ የሆነውን ጌታችን ኢየሱስን ...» ተብሏል። ኢየሱስ ክርስቶስ በእርሱ ለሚያምኑት የነፍሳቸው እረኛና ጠባቂ ነው (1ጴጥ 2:25)።

ጆሆቫ አልፋና አሜጋ የመጀመሪያና የመጨረሻ ነው። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስም አልፋና አሜጋ የመጀመሪያና የመጨረሻ ነው። የእግዚአብሔር ቃል በኢሳ 44:6 «የእስራኤል ንጉሥ እግዚአብሔር፣ የሚቤዠም የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል:- እኔ ፊተኛ ነኝ እኔም ኋለኛ ነኝ፣ ከእኔም ሌላ አምላክ የለም» ይላል። እንዲሁም ኢሳ 48:12 «ያዕቆብ ሆይ፣ የጠራሁህም እስራኤል ሆይ፣ ስማኝ እኔ ነኝ፣ እኔም ፊተኛው ነኝ፣ እኔም ኋለኛው ነኝ»፣ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስም ለሰምርኔስ ቤተ ክርስቲያን ሲናገር:- «ሞቶ የነበረው ሕያውም የሆነው ፊተኛውና መጨረሻው እንዲህ ይላል» በማለት መልእክት ያስተላልፋል (ራእ 2:8)። በተጨማሪም ጌታ ኢየሱስ «እነሆ በቶሎ አመጣለሁ፣ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን እከፍል ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር አለ። አልፋና አሜጋ ፊተኛውና ኋለኛው፣ መጀመሪያውና መጨረሻው እኔ ነኝ» ብሏል (ራእ 22:12-13)።

ለ. <u>ኢየሱስ ክርስቶስ ታላቅ አምላክ ነው</u>

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ አምላክነት ከሚያስተምረው መካከል የሚከተሉትን ጥቅሶች ይገኛሉ።

- «ክርስቶስ በሥጋ መጣ፣ እርሱም ከሁሉ በላይ ሆኖ ለዘላለም የተባረከ አምላክ ነው» (ሮሜ 9:5)።

- «... የተባረከውን ተስፋችንን እርሱም የታላቁን የአምላካችንንና የመድኃኒታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ክብር መገለጥ እየጠበቅን ...» (ቲቶ 2:13)።

- «ስለ ልጁ ግን:- አምላክ ሆይ ዙፋንህ እስከ ዘላለም ድረስ ይኖራል ...» (ዕብ.1:8)።

- «በአምላካችንና በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ጽድቅ ...» (2ጴጥ 1:1)።

- «ያለውና የነበረ የሚመጣውም ሁሉንም የሚገዛ <u>ጌታ አምላክ</u> አልፋና አሜጋ እኔ ነኝ» (ራእ 1:8)።

መጥምቁ ዮሐንስ ከጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በፊት የመጣ «እነሆ መንገድህን በፊትህ የሚጠርግ መልእክተኛዬን በፊትህ እልካለሁ» የተባለለት ሰው ነው (ማቴ 11:10፣ ሚል 3:1)። ይህ መንገድን የሚጠርገው ዮሐንስ በነቢዩ ኢሳይያስ እንዲህ ተብሎ የተነገረለት ሰው ነበር:- «የአዋጅ ነጋሪ ቃል:- የእግዚአብሔርን መንገድ በምድረ በዳ ጥረጉ፣ ለአምላካችንም ጐዳና በበረሀ አስተካክሉ...» (ኢሳ 40:3-5)። በአዲስ ኪዳን እንደምናነበው ይህ መጥምቁ ዮሐንስ መንገድ ጠራጊ ሆኖ በምድረ በዳ የሚዞርለትና በነቢዩ ኢሳይያስ የሚመጣው አምላካችን እግዚአብሔር ተብሎ ትንቢት የተነገረለት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ማቴዎስ፣ ማርቆስና ሉቃስ መስክረዋል (ማቴ 3:3-11፣ ማር 3:1-11 ፣ ሉቃ 3:2-17)።

ከዚህም በተጨማሪ በሐዋ 20:28 ላይ ሐዋርያው ጳውሎስ ለኤፌሶን ሽማግሌዎች «በገዛ ደሙ የዋጃትን የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ትጠብቁአት ዘንድ ...» በማለት ሲናገር እዚህ ላይ እግዚአብሔር የሆነው ማን ነው? በገዛ ራሱ ደም ቤተ ክርስቲያንን የዋጃት እርሱ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ አስረግጦ ይገልጻል። ማቴ 26:26-28፣ ማር 14:22-24፣ ሉቃ 22:19-21፣ 1ቆሮ 11:23-26 ይመልከቱ።

ሐ. <u>የእግዚአብሔር የሆነው ሁሉ የኢየሱስ ክርስቶስ ነው</u>

የእግዚአብሔር የሆነው ሁሉ የኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ለማሳየት ሦስት ምሳሌዎችን እንመለከታለን።

ሐ.1 <u>መላእክት</u>

ቅዱሳን መላእክት የእግዚአብሔር መላእክት እንደሆኑ መጽሐፍ ቅዱስ ይገልጻል:: «ንስሐ በሚገባ በአንድ ኃጢአተኛ በእግዚአብሔር መላእክት ፊት ደስታ ይሆናል» (ሉቃ 15:10) እንዲሁም ሉቃ 12:8-9፣ ዮሐ 1:51፣ ዕብ 1:16 ይመልከቱ:: እነዚሁ መላእክት ደግሞ የጌታ ኢየሱስ መላእክት እንደሆኑ መጽሐፍ ቅዱስ ያስተምራል:: በማቴ 13:41 ላይ እንደምናነበው «የሰው ልጅ መላእክቱን ይልካል ከመንግሥቱም እንቅፋትን ሁሉ ዓመፃንም የሚያደርጉትን ይለቅማሉ ...» ይላል:: እንዲሁም በማቴ 16:27 «የሰው ልጅ ከመላእክቱ ጋር በአባቱ ክብር ይመጣ ዘንድ አለውና» ተብሎ ተጽፏል:: ማቴ 25:31ንም ይመልከቱ::

ሐ.2 <u>ቤተ ክርስቲያን</u>

ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔር ናት:: ሐዋርያው ጳውሎስ የቀደመ ኑሮውን ሲያስታውስ «የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ስላሳደድሁ» ይላል (1ቆሮ 15:9):: ኤጲስ ቆጶስ «የራሱን ቤት እንዲያስተዳድር ባያውቅ የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን እንዴት ይጠብቃታል?» ተብሏል (1ጢሞ 3:5):: በተጨማሪ 1ቆሮ 2:2፣ 10:32፣ 11:22፣ ገላ 1:13፣ 1ጢሞ 3:15ን ይመልከቱ:: በሌላ በኩል ደግሞ ይህች የእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ናት:: ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለጴጥሮስ ሲናገር «በዚህችም ዓለት ላይ ቤተ ክርስቲያኔን እሠራለሁ» (ማቴ 16:18) አለው:: ሐዋርያው ጳውሎስም ለሮሜ ሰዎች በላከው መልዕክቱ «የክርስቶስ አብያተ ክርስትያናት ሁሉ ሰላምታ ያቀርቡላችኋል» ይላል (ሮሜ 16:16):: ከዚህም ሌላ በሐዋ 20:28 ላይ የተገለጸው «በገዛ ደሙ የዋጃትን የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ትጠብቁአት ዘንድ» የሚለው ቃል ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔር መሆኗን፣ የዋጃት በገዛ ደሙ መሆኑንና፣ በገዛ ደሙ የዋጃትም ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ቀደም ሲል ተመልክተናል::

ሐ.3 <u>ወንጌል</u>

ወንጌል እግዚአብሔር በአንድያ ልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የፈጸመው የማዳን ሥራ ነው:: ወንጌል ከዲያቢሎስና ከኃጢአት እሥራት ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ በፈጸመው የማዳን ሥራ አማካይነት በእምነት ነፃ የመውጣት የምሥራች ቃል ነው:: ይህ ወንጌል የእግዚአብሔር ነው:: ሐዋርያው ጳውሎስ «ለእግዚአበሔር ወንጌል ተለየ» (ሮሜ 1:1)፣ ስለ አገልግሎቱ ሲናገር «ለእግዚአብሔር ወንጌል እንደ ካህን እያገለገልሁ» ይላል (ሮሜ 15:16):: የኢየሱስ

ክርስቶስ ወንጌል መሆኑንም መጽሐፍ ቅዱስ አስረግጦ ይገልጻል:: ሐዋርያው ጳውሎስ በ1ቆሮ 9:12 ላይ «የክርስቶስን ወንጌል እንዳንከለክል በሁሉ እንታገሣለን» ይላል እንዲሁም በ1ተሰ 3:2 «... ከእኛ ጋርም አብሮ በክርስቶስ ወንጌል የሚሠራውን ጢሞቴዎስን ላክነው» በማለት ወንጌል የኢየሱስ ክርስቶስም እንደሆነ ያስረዳል:: በተጨማሪ ማር 1:1፣ ሮሜ 1:9፣ 2ቆሮ 2:12፣ ገላ 1:7 ይመልከቱ::

መ. <u>ለአብ የተሰጠው ክብርና የመለኮት መግለጫ ሁሉ ለክርስቶስ ውሏል</u>

በብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል እግዚአብሔር አብና ኢየሱስ ክርስቶስ በአንድ ላይ በእኩልነት ተጠርተውና ለአብ የተሰጠው ክብርና የመለኮት መግለጫ ሁሉ ለኢየሱስ ክርስቶስም ሆኖ እንመለከታለን:: ከዚህ ቀጥሎ ጥቂቶቹን እናያለን::

- ከእግዚአብሔር በቀር ቅዱስ የለም (1ሳሙ 2:2)፣ ኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ነው (ሉቃ 1:35፣ ሐዋ 3:14፣ ዕብ 7:26):: የፍጹምነት የመጨረሻው ደረጃ እግዚአብሔር ነው:: ክርስቲያኖች ወደ እግዚአብሔር ፍጹም ሙላት ደርሰው እንዲሞሉ (ኤፌ 3:19)፣ ወደ ክርስቶስ ሙላት ልክ እንዲደርሱ (ኤፌ 4:13) መጽሐፍ ቅዱስ ያስተምራል::

- የምንኖረው በእግዚአብሔር ፊት (ሐዋ.10:33)፣ በክርስቶስ ፊት (1ተሰ 2:19)፣ በእግዚአብሔርና በኢየሱስ ክርስቶስ ፊት ነው (2ጢሞ 4:1)::

- የሚያገለግል እግዚአብሔርን ያገለግላል (1ጢሞ 1:9)፣ የኢየሱስ ክርስቶስ ባሪያ ነው (ሮሜ 1:1፣ ገላ 1:10፣ ቆላ 3:23-24):: የምንታዘዘው እግዚአብሔርን ነው (ሐዋ 5:29)፣ ክርስቶስንም ነው (2ቆሮ 10:5፣ ኤፌ 6:5)::

- እግዚአብሔር ያጽናናል (2ቆሮ 1:3-5)፣ ክርስቶስ ያጽናናል (ፊሊ 2:1)፣ ክርስቶስና እግዚአብሔር አባታችን ያጽናኑናል (2ተሰ 2:16-17)::

- በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ሰዎችን «ምስክሮቼ ናችሁ» ይላል (ኢሳ 43:10):: ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስም በዚህ ሥልጣን ደቀ መዛሙርቱን «ምስክሮቼ ትሆናላችሁ» አላቸው (ሐዋ 1:8)::

- ክርስቲያኖች ቅዱስ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ (1ቆሮ 3:16-18)፣ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚኖርባቸው (2ቆሮ 13:5፣ ገላ 2:20)፣ መንፈስ ቅዱስ የሚኖርባቸው ናቸው (1ቆሮ 6:19-20)::

6.2.2 የመለኮት ባሕርይ አለው/ ከሥላሴ አንዱ አካል ነው

የእግዚአብሔር መለኮታዊ ባሕርያት ሁሉ የኢየሱስ ክርስቶስም ባሕርያት መሆናቸውን እንደሚከተለው እንመለከታለን::

ሀ. በሁሉ ቦታ መገኘት

እግዚአብሔር በሁሉም ቦታ አለ:: እግዚአብሔር በሁሉም ቦታ እንዳለ ሁሉ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስም በሁሉም ቦታ አለ:: ስለሆነም ከእያንዳንዳችን ጋር አለ፣ ይጠብቀናል፣ ይመራናል፣ በማናቸውም ቦታ ሆነን የምናደርገውን ሁሉ ያያል (ማቴ 18:20፣ 28:20 እና ኤፌ 1:22-23):: ለተጨማሪ ማስረጃዎች ዮሐ 3:13፣ ኤፌ 4:10፣ ራእ 3:20፣ 2ቆሮ 13:5፣ ገላ 2:20፣ ኤፌ 3:17፣ ቆላ.1:27 ይመልከቱ::

ለ. ሁሉን ማወቅ

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሁሉን ያውቃል:: እውቀቱ ፍጹም እውቀት ነው፣ «የተሰወረ የጥበብና የእውቀት መዝገብ ሁሉ በእርሱ ነው» (ቆላ 2:2-3):: እርሱ ኩላሊትንና ልብን ይመረምራል (ራእ 2:23) ተጨማሪ ጥቅሶች:- ዮሐ 6:64፣ 3:1፣11፣ 18:4፣ 19:28፣ 1ቆሮ 1:30::

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በጻፎች ልብ ምን እንዳለ ያውቃል (ማቴ 9:4):: የሰውን ልብ ሁሉ ያውቃል (ማር 2:8፣ ዮሐ 1:48፣ ሐዋ 1:24)፣ በባሕር ውስጥ ዓሣዎች በጥልቁ በኩል (ሉቃ 5:4-6)፣ በየትኛው አቅጣጫ (ዮሐ 21:6-11) እንዳሉ ያውቃል:: የትኛው ዓሣ ገንዘብ እንዳለበት ያውቃል68 (ማቴ 17:27)፣ አብን ያውቃል፣ (ዮሐ 17:25)፣ ሁሉን ነገር ያውቃል (ዮሐ 16:30)::

ሐ. ሁሉን ቻይነት

68 ይህ ክፍል የጌታ ኢየሱስን ሁሉን ማወቅ የሚያሳየውን ያህል ሁሉን ቻይነቱንም ያሳያል:: ዓሣ የት እንዳለ እንደሚያውቅ በዓሣ ውስጥ ገንዘብ እንዲኖር ማድረግም ይቻለዋል::

እግዚአብሔር ኤልሻዳይ (ሁሉን ቻይ) ነው:: ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሁሉን ቻይ ነው:: እግዚአብሔር የሚያደርገውን ሁሉ ኢየሱስ ክርስቶስ ያደርጋል (ዮሐ 5:19):: እርሱ መላእክትና ሥልጣናት ሁሉ የሚገዙለት (1ጴጥ 3:22)፣ ሥልጣን ሁሉ በሰማይና በምድር የእርሱ የሆነ (ማቴ 28:18)፣ በአለቅነትና በሥልጣናት ላይ ራስ የሆነ (ቆላ 2:10፣ ኤፌ 1:19-21) ታላቅ አምላክ ነው::

የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በተፈጥሮ ላይ (ማር 4:35-41፣ ሉቃ 8:25)፣ አጋንንትን በማስወጣት (ማር 1:29-34)፣ ወደ እርሱ የሚመጡትን በማዳንና (ዕብ 7:25) የዘላለም ሕይወት በመስጠት (ዮሐ 17:2)፣ የተሰጠውን አደራ በመጠበቅ (2ጢሞ 1:2) ሁሉን ቻይነቱ ተገልጿል::

መ. ዘላለማዊነት

እግዚአብሔር የሌለበት ጊዜ አልነበረም፣ ወደፊትም እርሱ የማይኖርበት ጊዜ የለም:: ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መጀመሪያ የለውም መጨረሻም የለውም:: መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚል «እውነተኛም በሆነው በእርሱ አለን፣ እርሱም ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው:: እርሱ እውነተኛ አምላክና የዘላለም ሕይወት ነው» (1ዮሐ 5:20):: ተጨማሪ ጥቅሶች ኢሳ 9:6፣ ሚኪ 5:2፣ ዮሐ 1:1-2፣ ዮሐ 8:58፣ 17:5፣ ራእ 1:8፣ 22:13::

ሠ. አለመለወጥ

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በሰብዓዊነቱ እንደ ሰው ሁሉ በአካሉ አድጓል (ሉቃ 2:52):: በመለኮትነቱ ግን ኢየሱስ ክርስቶስ ያው ነው:: የሚጨመር፣ የሚቀነስ ነገር የለውም:: አይለወጥም:: «ኢየሱስ ክርስቶስ ትናንትና ዛሬ እስከ ዘላለም ያው ነው» (ዕብ 13:8):: አስቀድሞ በዳዊት አፍ የተነገረውን (መዝ 102:2) እግዚአብሔር አብ አንተ ግን አንተ ነህ ዓመቶችህም ከቶ አያልቁም» ያለው ኢየሱስ ክርስቶስን ነው (ዕብ 1:12):: ስለዚህ እርሱ እስከዘላለም እንደሚወደን ልንታመንበት እና የገባውንም ተስፋ እንደሚጠብቅ እርግጠኛ ልንሆን እንችላለን::

ረ. ፍቅር

እግዚአብሔር እኛን ይወደናል (ሮሜ 5:8)፣ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ እኛ ነፍሱን አሳልፎ በመስጠቱ በዚህ ፍቅሩን ገልጿል (ገላ 2:20፣

1ዮሐ 3:16)። ፍቅሩ ሊገመት የማይችል፣ ከመታወቅ በላይ ነው (ኤፌ 3:18-19)።

ሰ. <u>ምሕረት</u>

እግዚአብሔር በርኅራኄ የተሞላ የምሕረት አምላክ ነው። ምሕረት ከአብ፣ ከጌታችንም ከኢየሱስ ክርስቶስ ይገኛል። ኢየሱስ ክርስቶስ መሐሪ አምላክ ነው። እርሱ ለዘላለም ሕይወት የሚደርስ ምሕረት ያለው (ሮሜ 15:9፣ 1ቆሮ 7:25፣ 1ጢሞ 1:2፣ 2ጢሞ 1:2፣ ይሁዳ 21)፣ በሰማያት ያለፈ የሚምርና የታመነ ትልቅ ሊቀ ካህናት ነው። ጌታ ኢየሱስ ዙፋኑ የጸጋ ዙፋን ነው (ዕብ 4:14-16)። ጸጋ የሚሰጠው ከእግዚአብሔር አብና ከኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ቆላ 1:2፣6፣ ፊሊ 1:2፣ 4:23፣ 1ተሰ 1:1፣ 5:28)።

6.2.3 <u>የመለኮት ሥልጣን አለው /መለኮታዊ ሥራዎች ይሠራል</u>

ባለፉት ክፍሎች ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አምላክ መሆኑን በስሙና በባሕሪው ተመልክተናል። በዚህ ክፍል ደግሞ አምላክ የሚሠራቸውን ተግባሮች የሚሠራ በመሆኑ በሥራውም አምላክነቱን እናስተውላለን።

ሀ. <u>መፍጠር፣ መንከባከብ፣ ሕይወትን መስጠት</u>

መፍጠር የእግዚአብሔር (ያህዌ) መለኮታዊ ሥራ ነው። እግዚአብሔር የመፍጠርን ሥራ ያከናወነው በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የመፍጠር ሥራ ሲናገር «ሁሉ በእርሱ ሆነ፣ ከሆነውም አንዳች ስንኳ ያለ እርሱ አልሆነም» ይላል (ዮሐ 1:3)። እንዲሁም ኢየሱስ ክርስቶስ ሁሉንም ነገር በሥልጣኑ ቃል ደግፎ (ጠብቆ፣ ተንከባክቦ) የሚይዝ አምላክ ነው (ዕብ 1:3)።

እግዚአብሔር ልጅ በሰጣት ጊዜ ሐና ስለ እግዚአብሔር ስትናገር «እግዚአብሔር ይገድላል ያድንማል» (1ሳሙ 2:6) በማለት ሕይወት የሚሰጥ ያህዌ ብቻ መሆኑን ገልጻለች። ኢየሱስ ክርስቶስ ያህዌ ስለሆነ ሕይወትን ይሰጣል። መጽሐፍ እንደሚል «... አብ ሙታንን እንደሚያነሣ ሕይወት እንደሚሰጣቸው፣ እንዲሁ ወልድ ደግሞ ለሚወዳቸው ሕይወትን ይሰጣቸዋል» (ዮሐ 5:21)። እንዲሁም ጌታ ኢየሱስ አልዓዛርን ከሙታን ባስነሣበት ጊዜ «ትንሣኤና ሕይወት እኔ ነኝ፣ የሚያምንብኝም ቢሞት እንኳ ሕያው ይሆናል» ሲል እርሱ

ሕይወት የሚሰጥ አምላክ መሆኑን አስታውቋል (ዮሐ 11:25)። ኢየሱስ ክርስቶስ የዘላለም ሕይወትን ይሰጣል (ዮሐ 10:28)።

ለ. <u>ኃጢአትን ይቅር ማለት</u>

በማር.2:1-12 እንደምናነበው ሽባውን የተሸከሙ ሰዎች የቤቱን ጣሪያ ነድለው ሽባውን ካወረዱት በኋላ ጌታ ኢየሱስ ሽባውን «አንተ ልጅ ኃጢአትህ ተሰረየችልህ አለው።» ይህን በሰሙ ጊዜ ጻፎች ኢየሱስን «ስለምን እንዲህ ያለ ስድብ ይናገራል?» ብለው አሰቡ። በእርግጥም ኃጢአትን ይቅር ሊል የሚችል እግዚአብሔር ብቻ ነው። ጌታ ኢየሱስ እግዚአብሔር መሆኑንና ኃጢአትን ለማስተሰረይ ሥልጣን እንዳለው እንዲያውቁ ሽባው ተነስቶ አልጋውን ተሸክሞ ወደ ቤቱ እንዲሄድ አዘዘው። ሽባውም ተነስቶ አልጋውን ተሸክሞ በሁሉ ፊት ወጣ።

ፈሪሳውያንን ያስቆጣቸውና ኢየሱስ ክርስቶስን በድንጋይ ሊወግሩት ያሰቡት ኃጢአትን ይቅር የሚል እግዚአብሔር ብቻ መሆኑን በማወቃቸው ነው። ሆኖም ጌታ ኢየሱስ እግዚአብሔር መሆኑን አላስተዋሉም።

ሐ. <u>ፍርድ</u>

አብርሃም «... የምድር ሁሉ ፈራጅ በቅን ፍርድ አይፈርድምን?» (ዘፍ 18:25) እንዳለው በቅን መፍረድ የእግዚአብሔር ሥልጣንና ባሕርዩ ነው። እንዲሁም በኢዩኤል 3:12 እንደምናነበው «... በዙሪያ ባሉ አሕዛብ ሁሉ ላይ እፈርድ ዘንድ በዚያ እቀመጣለሁና» ይላል። በሌላ በኩል ደግሞ በማቴ 25:31-46 ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በክብሩ ዙፋን ይቀመጣል፣ በጎችንና ፍየሎችን በመለየት በጻድቃንና በኃጥአን ላይ ይፈርዳል። እርሱ በሙታንና በሕያዋን ላይ ይፈርዳል (ሐዋ 10:42፣ 2ጢሞ 4:1)፣ የፍርድ ወንበር አለው (2ቆሮ 5:10፣ ሮሜ 14:10)፣ እርሱ የሚፈርድበት ቀን አለው (ሮሜ 2:16)። አብም «ፍርድን ሁሉ ለወልድ ሰጠው» (ዮሐ 5:22)። እርሱ የምድር ነገሥታት ገዥ ነው (ራእ 1:5)። በመጨረሻው ዘመን በሰዎች ላይ መፍረድ በእግዚአብሔር ብቻ የሚከናወን መለኮታዊ ሥራ ነው። መንግሥት የእግዚአብሔር ነው (1ተሰ 2:12)፣ መንግሥት የኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ቆላ 1:13)፣ መንግሥት የክርስቶስና የእግዚአብሔር ነው (ኤፌ 5:5)።

መ. ማዳን

እግዚአብሔር የዘላለም ሕይወት የሚሰጥ (አዳኝ) አምላክ ነው። መድኀኒት እርሱ ብቻ ነው። በቃሉም እንዲህ ይላል፦ «እኔ፣ እኔ እግዚአብሔር ነኝ፣ ከእኔ ሌላም የሚያድን የለም» (ኢሳ 43:11)፣ ከእኔም በቀር ሌላ አምላክ የለም፣ እኔ ጻድቅ አምላክና መድኀኒት ነኝ» (ኢሳ 45:21)። እግዚአብሔር ሕዝቡን ከጠላቶቻቸው በሰዎች በኩል ያዳነ (የጠበቀ) አምላክ ሲሆን (ኢያ 10:6፣ መሳ 2:16፣18፣ 6:4) ከኃጢአት ማዳን ግን እግዚአብሔር ብቻ የሚያደርገው ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔር ነው። እርሱ «ሕዝቡን ከኃጢአታቸው ያድናቸዋል» (ማቴ 1:21)፣ እርሱ መድኀኒት ነው (ሐዋ 5:31፣ ፊሊ 3:20)፣ እርሱ ዓለምን የሚያድን (ዮሐ 3:17) ነው። መዳን የሚገኘው በኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው (ሐዋ 4:12፣ ኤፌ 5:23፣ 1ተሰ 5:9)። እርሱ ከአመጽ ሁሉ የሚቤዠን አምላካችንና መድኀኒታችን ነው (ቲቶ 2:12-14)።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔር እንደመሆነ መጽሐፍ ቅዱስ አስረግጦ የሚያስተምረውን በሠንጠረዥ 5 ባጭሩ ለማቅረብ ተሞክሯል።

ሠንጠረዥ 5
ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በመለኮት ከአብ ጋር እኩል ነው

	ስም /ሥራ	እግዚአብሔር አብ	እግዚአብሔር ወልድ
1	እግዚአብሔር/ አምላክ	ዘፍ 1፣ ዘዳ 6:4፣ መዝ 45:6, 7	ኢሳ 7:14፣ 9:6፣ ቆላ 2:9፣ ኢሳ 1:1, 14፣ 20:28፣ ሮሜ 9:5፣ ቲቶ 2:13፣ ዕብ 1:8፣ ፊሊ 2:6፣ ዮሐ 14.9
2	አልፋና አሜጋ	ኢሳ 41:4፣ 48:12፣ ራእ 1:8	ራእ 1:17-18፣ 2:8፣ 22:12-16
3	ጌታ	ኢሳ.45:23	ማቴ 12:8፣ ሐዋ 7:59-60፣ 10:36፣ ሮሜ 10:12፣ 1ቆሮ 2:8፣ 12:3፣ ፊሊ. 2:10-11
4	አዳኝ	ኢሳ 43:3, 11፣ 63:8፣ ሉቃ 1:47፣ 1ጢሞ 4:10	ማቴ 1:21፣ ሉቃ 2:11፣ ዮሐ 1:29፣ 4:42፣ ቲቶ 2:13፣ ዕብ 5:9
5	የሚቤዥ	መዝ 130:7-8፣ ኢሳ 48:17፣ 54:5፣ 63:9	ሐዋ 20:28፣ ኤፌ 1:7፣ ዕብ 9:12
6	ፈጣሪ	ዘፍ 1:1፣ ኢዮ 33:4፣ መዝ 95:5-6፣ 102:25-26፣ ኢሳ 40:28	ዮሐ 1:2-3, 10፣ ቆላ 1:15-18፣ ዕብ 1:1-3, 10
7	ሕይወትን የሚሰጥ	ዘፍ 2:7፣ ዘዳ 32:39፣ 1ሳሙ 2:6፣ መዝ 36:9	ዮሐ 5:21፣ 10:28፣ 11:25
8	ኃጢአትን ይቅር የሚል	ዘጸ 34:6-7፣ ነህ 9:17፣ ዳን 9:9፣ ዮሐ 4:2	ማር 2:1-12፣ ሐዋ 26:18፣ ቆላ 2:13፣ 3:13

6.2.4 አምልኮና ክብር ይገባዋል

እግዚአብሔር ክብሩን ለማንም የማይሰጥ ቀናተኛ አምላክ ነው። በኢሳይያስ በኩል እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን የተናገረው «እኔ እግዚአብሔር ነኝ ስሜ ይህ ነው ክብሬን ለሌላ፣ ምስጋናዬንም ለተቀረጹ ምስሎች አልሰጥም» ብሎ ነው (ኢሳ.42:8)። እንዲሁም በሙሴ በኩል «ከእኔ በቀር ሌሎች አማልክት አይሁኑልህ ...። አትስገድላቸው አታምልካቸው ... እኔ እግዚአብሔር አምላክህ ቀናተኛ አምላክ ነኝና» ብሏል (ዘጸ 20:3-6)። በአዲስ ኪዳን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በሰይጣን በተፈተነ ጊዜ «ለጌታ ለአምላክህ ስገድ እርሱንም

ብቻ አምልክ ተብሎ ተጽፎአልና» በማለት ነው የመለሰለት (ማቴ 4:10)። ስለሆነም አምልኮና ክብር ለእግዚአብሔር ብቻ የሚሰጥ መሆኑን እንረዳለን።

ሐዋርያው ጴጥሮስ «በጌታችን በመድኀኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋና እውቀት እደጉ። ለእርሱ አሁንም እስከ ዘላለም ድረስ ክብር ይሁን አሜን» (2ጴጥ 3:18) በማለት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ክብር የሚገባው አምላክ እንደሆነ ገልጿል። የዕብራውያን ጸሐፊም «ለክርስቶስ ክብር ይሁን» (ዕብ 13:20-21) ይላል። ኢየሱስ ክርስቶስ የክብር ጌታ ነው (1ቆሮ 2:8፣ ያዕ 2:1)።

ጌታ ኢየሱስ እጁን ዘርግቶ ጴጥሮስን ወደታንኳ ባስገባውና ነፋሱም በተወ ጊዜ «በታንኳይቱም የነበሩት፣ በእውነት የእግዚአብሔር ልጅ ነህ ብለው ሰገዱለት» (ማቴ 14:33)። ከትንሣኤም በኋላ ደቀ መዛሙርቱን «ኢየሱስ አገኛቸውና ደስ ይበላችሁ አላቸው። እነርሱም ቀርበው እግሩን ይዘው ሰገዱለት» (ሉቃ 24:52)። እንዲሁም ማቴ 2:2,8፣ 14:33፣ ማር 5:6፣ ዮሐ 9:38 ይመልከቱ። ሐዋርያው ቶማስ የኢየሱስ ክርስቶስን ከሙታን መነሣት በመጠራጠሩ ጌታ ኢየሱስ የተወጋውን ጐኑንና እጆቹን ለቶማስ ካሳየው በኋላ «ጌታዬና አምላኬ» ብሎታል። ጌታም ቶማስን የገሰጸው «ጌታዬና አምላኬ» ብሎ ስለጠራው ሳይሆን ስለመጠራጠሩ እንደሆነ ከክፍሉ እንገነዘባለን (ዮሐ 20:26-29)።

በሌላ በኩል ደግሞ መላእክት ወይም ሰዎች አምልኮ ወይም የመለኮትነት ክብር ሊሰጣቸው እንደማይገባ መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ያስተምራል። ቆርኔሊዎስ ለጴጥሮስ ከእግሩ በታች ወድቆ በሰገደለት ጊዜ «ጴጥሮስን ግን፦ ተነሣ እኔ ራሴ ደግሞ ሰው ነኝ ብሎ አስነሣው» (ሐዋ 10:26)። እንዲሁም መልአኩ ለሐዋርያው ዮሐንስ ራእዩን ካሳየው በኋላ «ይህን ባሳየኝ እግር ፊት እሰግድ ዘንድ ተደፋሁ። እርሱም እንዳታደርገው ተጠንቀቅ። ከአንተ ጋር ከወንድሞችህ ከነቢያት ጋር የዚህንም መጽሐፍ ቃል ከሚጠብቁ ጋር አብሬ ባሪያ ነኝ፣ ለእግዚአብሔር ስገድ አለኝ» ብሎ መስክሯል (ራእ 22:8-9)።

በግሪክኛ ኘሮስክኒያ (Proskyneia) በተሰኘው ቃል የሚገለጸውና ለእግዚአብሔር ብቻ የሚቀርበው አምልኮ ለጌታ ኢየሱስ ክርስቶስም ውሏል። ሐዋርያው ዮሐንስ የሰማይ በር ተከፍቶ ሲያይ በዙፋን ላይ ለተቀመጠው ሁሉንም ለሚገዛ ጌታ አምላክ «ይገባሃል» እያሉ ክብርና ውዳሴ ምስጋናም እንደሰጡት ሁሉ (ራእ.4:8-11) ለታረደው በግ «ይገባሃል» እያሉ ክብርና ውዳሴም ምስጋናም ይሰጡታል፣ በፊቱም

ወድቀው ይሰግዱለታል (ራዕ.5:12-14)። አዎን፣ አሜን። ኢየሱስ ክርስቶስ ክብር፣ አምልኮ፣ ስግደት የሚገባው ታላቅ አምላክ ነው።

> «በሰማይና በምድር ከምድርም በታች በባሕርም ላይ ፍጥረት ሁሉ በእነርሱም ውስጥ ያሉ ሁሉ፦ በረከትና ክብር ምስጋናም ኃይልም ከዘላለም እስከ ዘላለም በዙፋኑ ላይ ለተቀመጠው ለበጉም ይሁን ሲሉ ሰማሁ። አራቱም እንስሶች፦ አሜን አሉ፦ ሽማግሌዎቹም ወድቀው ሰገዱ» (ራእ 5:13-14)።

6.2.5 <u>የወልድን መለኮትነት የሚክዱ ክፍሎች የሚጠቅሷቸው ጥቅሶች ትንታኔ</u>

የስህተት አስተማሪዎች አንዱ ስህተትነታቸው ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አንድ ወይም ጥቂት ጥቅሶችን ብቻ ነጥለው በማውጣት ለሀሳባቸው የሚስማማ ትርጉም መስጠታቸው ነው። ይህ አሠራር ዲያቢሎስ ጌታ ኢየሱስን የፈተነበት ጥበቡ ነው። የጌታ ኢየሱስ አመላለስ ግን በመጽሐፍት ውስጥ የተጻፉ ሌሎች ጥቅሶችን ወይም ደግሞዎችን በመጥቀስ «የእግዚአብሔርን ምክር ሁሉ» በማገናዘብ ነበር። ከዚህ ጌታ ኢየሱስ ለዲያቢሎስ ከመለሰለት አመላለስ በመነሳት የዚህ መጽሐፍ ጸሐፊም ሙሉውን የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ማገናዘብን <u>የመጽሐፍ ቅዱስ ደግሞዎች</u> ብሎ ሊጠራቸው ወዷል።

<u>የመጽሐፍ ቅዱስ ደግሞዎች</u>

ዲያቢሎስ ጌታ ኢየሱስን ሦስት ጊዜ ሲፈትነው በሦስቱም ጊዜያት «ተጽፎአል»ና ስለዚህ አድርገው እያለ ነው (ማቴ 4:3-10)። የተጻፈ ከሆነ ጌታ ኢየሱስ ሊፈጽመው ይጠበቃልና።

ጌታ ኢየሱስ የመጣው የአባቱን ፈቃድ ለማድረግ ነው። መጽሐፍ «ከተጻፈው አትለፍ» (1ቆሮ 4:6) ይላልና የተጻፈውን ያደርግ ዘንድ ይገባል። የዲያቢሎስ አሳችነቱ ግን «ከፊል እውነት» ከሆነው ተነስቶ «ሙሉ እውነት»[69] ለማድረግ መሞከሩ ነው።

---

69 በዚህ መጽሐፍ ሙሉ እውነት የሚለው የተተረጎመው አንደኛውን አጉልቶ ለማሳየት ሲባል ሌላውን መቃወም ወይም እንደሌለ መቁጠር አለመሆኑን ለማመልከት ነው። በመሠረቱ የእግዚአብሔር ቃል አውነት በመሆኑ «ከፊል

ፈታኝ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን የፈተነበትን ሁለተኛውን ፈተና እስቲ እንመልከት፡፡ ፈተናው «መላእክቱን ስለ አንተ ያዝልሃል እግርህንም በድንጋይ ከቶ እንዳትሰናከል በእጃቸው ያነሡሃል ተብሎ ተጽፎአልና የእግዚአብሔር ልጅ ከሆንህ ወደ ታች ራስህን ወርውር» (ማቴ 4:6) የሚል ነው፡፡ ዲያቢሎስ የጠቀሰው ቃል በብሉይ ኪዳን መዝ 91:11-12 የሚገኝ ቃል ነው፡፡ ነገር ግን የዲያቢሎስ አሳችነት በሁለት መንገድ ይገለጻል፡፡

የመጀመሪያው አሳችነቱ ይህን የብሉይ ኪዳን ጥቅስ የጠቀሰው በዚያ ምዕራፍ ማለትም በመዝ 91 ካለው መልእክት ወይም (አውድ) ውጪ መሆኑ ነው፡፡ ምዕራፉ እጅግ አስፈሪና ከባድ በሆኑ ሁኔታዎች ሁሉ ስለ እግዚአብሔር ጥበቃ የሚያስገነዝብ ሲሆን ይህ የእግዚአብሔር ጥበቃ ግን ራሱን በችግርና በአደጋ ውስጥ ስለሚያስገባ ሰው አይደለም የሚናገረው፡፡ ራሱን በችግር ውስጥ ዱሎ እግዚአብሔርን «አድነኝ» የሚል እግዚአብሔርን የሚፈታተን ሰው ነው፡፡

ሁለተኛውና ዋናው የዲያቢሎስ አሳችነቱ ደግሞ አንድን ጥቅስ ከሌላው «የእግዚአብሔር ምክር ሁሉ» (ሐዋ 20:27) ነጥሎ ማውጣቱና ለራሱ ዓላማ እንዲውል አድርጎ መጥቀሱ ነው፡፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለዲያቢሎስ መልስ ሲሰጠው የጠቀሰው በዘዳ 6:16 የሚገኘውን «አምላካችሁን እግዚአብሔርን አትፈታተኑት» የሚለውን ቃል ነው፡፡ እግዚአብሔርን መፈታተን ማለት በእርሱ ላይ ማጉረምረም፣ የእርሱን ምሕረት፣ ስጦታ (ሰጪነቱን)ና መልካምነት መጠራጠር ወይም ሁሉን ቻይነቱን መጠየቅ/ መፈታተን ነው፡፡

የጌታን መልስ ልብ ብለን ስናስተውለው «ጌታን አምላክህን አትፈታተነው ተብሎ ደግሞ70 ተጽፎአል» የሚል ነው፡፡ በዚህ ጥቅስ ውስጥ የሚገኘው «ደግሞ» የተሰኘው ጥሬ ቃል ከምንባቡና በአጠቃላይ

እውነት» ሊባል የሚችል አይኖርም፡፡ ስለሆነም መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በርሱ የሚስማማ እንጂ የማይቃረን መጽሐፍ ነው፡፡

70 በአዲሱ መደበኛ ትርጉም ማቴ 4:7 እንደዚህ ይነበባል፡- «ኢየሱስም፡- እንደዚሁም በመጻሕፍት 'እግዚአብሔር አምላክህን አትፈታተነው ተብሎ ተጽፎአል' ብሎ መለሰለት፡፡ ይህ ጥቅስ በKJV "Jesus said unto him, it is written again Thou shall not tempt the Lord thy God" ይላል፡፡ ሌሎች ብዙ ትርጉሞችም "The scriptures also says ..." ይላሉ፡፡ ይህ alsc ወይም again የሚለው ቃል አገባቡ «እንደዚሁም»፣ «ደግሞ» (on the other hand, further more) ማለት ነው፡፡

ከመጽሐፍ ቅዱስ መረዳት አንጻር ትልቅ ትምህርት አለው፡፡ ከዚህ የጌታ አመላለስ ቢያንስ ሁለት ነገሮችን እናስተውላለን፡፡

አንደኛው፡- ፈታኝ ከመዝሙረ ዳዊት ጠቅሶ የተናገረውን ጌታ ኢየሱስ እንዲህ የሚል ቃል የለም በሚል ዓይነት አመላለስ አልመለሰለትም፡፡ የተጠቀሰው ከብሉይ ኪዳን መሆኑ ቢታወቅም ዲያቢሎስ «የብርሃን መልአክ» መስሎ እንዲቀርብ ይታወቃል፡፡

ሁለተኛው፡- ቁልፍ ነጥብ <u>«ተብሎ ደግሞ ተጽፎአል»</u> የሚለው አመላለስ ነው፡፡ ዲያቢሎስ የጠቀሰው ቃል በመጽሐፍ ውስጥ ቢኖርም ጌታ የሰጠው መልስ የሚያመለክተው አብሮ መታየት የሚገባው ሌላ ቃል በዚሁ መጽሐፍ ውስጥ መኖሩንና ቃሉም የሚደጋገፍ እንጂ እርስ በርስ የማይቃረን መሆኑን ነው፡፡

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በአንድ ክፍል/ ቦታ የተጻፈን ቃል በመውሰድ በዚሁ መጽሐፍ በሌላ ክፍል/ ቦታ ከተጻፈ ቃል ጋር እንደሚቃረን አድርጎ መቁጠር የመጽሐፉን ዋና መልእክትና የደራሲውን ማንነት አለመረዳት ይሆናል፡፡ የእግዚአብሔር «እስትንፋሳዊ ቃል» የሆነው መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በርሱ አይቃረንምና፡፡

ስለዚህ ጌታ ኢየሱስ «ደግሞ ተብሎ ተጽፏል» ሲል ይህ <u>ደግሞ</u> የሚለው ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኙት «ያኛው» ጥቅስና «ይኼኛው» ጥቅስ በአንድ ላይ ሊወሰዱ እንደሚገባ የሚያመለክት ቃል ነው፡፡

እንግዲህ የዲያቢሎስ ፈተና ዋና ሀሳብ ኢየሱስ ክርስቶስ «የእግዚአብሔር ልጅ» መሆኑን ለመካድ ነው፡፡ ዛሬም ቢሆን የስህተት ትምህርቶች ስህተትነት/ ዋና ችግር ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን መካዳቸው ነው፡፡ ዲያቢሎስ በሁለቱ ፈተናዎቹ ጌታ ኢየሱስን የጠየቀው «የእግዚአብሔር ልጅ ከሆንህ» (ማቴ 4:3-6) በማለት እንደነበር ሁሉ ዛሬም ይህን ጥያቄ የሚጠይቁ እንዲሁም የእግዚአብሔር ልጅነቱን የሚክዱ ብዙዎች ናቸው፡፡ ይሁን እንጂ በተለይ መጽሐፍ ቅዱስን እየጠቀሱ እግዚአብሔር በሦስት አካል ተገልጦ መኖሩን የሚክዱ እንዲሁም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን የማያምኑ ሁሉ የመጽሐፍ ቅዱስ <u>ደግሞዎችን</u> ሊያስተውሉ ይገባቸዋል፡፡

የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን አምላክነትንና እግዚአብሔር በሦስት አካል ተገልጾ እንደሚኖር (ሥላሴን) የሚክዱት ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ

የሚጠቅሷቸውን ጥቅሶችና ለእነዚህ በቂ መልስ የሚሆኑ «ደግምዎችን» እንደሚከተለው ባጭሩ እንመለከታለን::

ሀ. «ከፍጥረት ሁሉ በኩር ነው» (ቆላ.1:15-16)

ይህ ጥቅስ የሚያመለክተው ኢየሱስ ክርስቶስ በመጀመሪያ በእግዚአብሔር የተፈጠረ ሰው ወይም ፍጡር መሆኑን ነው ብለው የሚተረጉሙ አሉ:: የዚህን ጥቅስ ትክክለኛ ፍቺ ለመረዳት አስቀድሞ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ «በኩር» የሚለው ቃል ያለውን ትርጉም መገንዘብ ያሻል::

«በኩር» የሚለው ቃል ከጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ጋር በተያያዘ ከአንድ ጊዜ በላይ የተጠቀሰ ሲሆን የቃሉ አጠቃቀም እንደሚከተለው ነው::

1. «የመውለጃዋ ወራት ደረሰ የበኩር ልጇንም ወለደች...» (ሉቃ 2:7):: ይህ ጥቅስ ማርያም በድንግልናዋ የመጀመሪያ ልጅዋን ኢየሱስ ክርስቶስን እንደወለደችና ከዚያ በፊት ልጅ አለመውለድዋን ያመለክታል::

2. «ልጁ በብዙ ወንድሞች መካከል በኩር ይሆን ዘንድ ...» (ሮሜ 8:29):: ይህ ጥቅስ የሚያመለክተው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ «ወንድሞች» በተባሉት ማለትም በእግዚአብሔር ቤተሰቦች መካከል ከፍ ያለ፣ የተከበረ መሆኑን ነው:: ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በራሱ ሞትና ትንሣኤ አዲስ ፍጥረት ከሆኑትና ወንድሞች ተብለው ከሚጠሩት ሁሉ (ዕብ 2:10-13) በኩር የሆነ ወይም የተከበረና አለቃ ነው:: በሌላ ክፍል ደግሞ በኩር የሚለውን ቃል አጠቃቀም ስንመለከት ለምሳሌ ስለ ዳዊት በመዝ 89:19-27:-

> ... ከሕዝቤ የተመረጠውን ከፍ ከፍ አደረግሁ
> ባሪያዬንም ዳዊትን አገኘሁት፣
> ... እርሱም አንተ አባቴ ነህ፣
> አምላኬም የመድኃኒቴም መጠጊያ ይላል::
> እኔ ደግሞ በኩሬ አደርገዋለሁ፣
> ከምድር ነገሥታትም ከፍ ይላል

የሚል እናነባለን::

ንጉሡ ዳዊት እግዚአብሔር የፈጠረው የመጀመሪያ ሰው አልነበረም፣ ለእሴይም እንኳ የመጨረሻ ልጅ ነው (1ሳሙ 16:6-11):: ነገር ግን

እግዚአብሔር ዳዊትን «በኩሬ አደርገዋለሁ»፣ ሲል ከሌሎች እርሱን ከሚመስሉ ነገሥታት ሳይቀር በክብር ከፍ ያለና ቀዳሚ ይሆናል የሚለውን ትርጉም ያስገኛል::

3. «... ከሙታን በኩር ... ከሆነ ከኢየሱስ ክርስቶስ ...» (ራእ 1:5)

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት ለመነሣት የመጀመሪያው ሰው አልነበረም:: መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚያስተምረው የአንዲት ሴት ልጅ (1ነገ 17:22)፣ የሱነማዊቷ ልጅ (2ነገ 4:35)፣ የመኮንኑ ብላቴና (ማቴ 27:52)፣ የአንዲት ሴት ልጅ (ሉቃ 7:15)፣ አልአዛር (ዮሐ 11:44)፣ ብዙ ቅዱሳን (ማቴ 27:52)፣ ዶርቃ (ሐዋ 9:40)፣ እነዚህ ሁሉ ከሞት ተነስተዋል:: ነገር ግን ሁሉም ተመልሰው የሚሞቱ (የሞቱ) ናቸው::

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ከሞት ከተነሣ በኋላ ተመልሶ አይሞትም፣ እርሱ ለዘላለም ሕያው ነው:: እርሱ ሙታንን የሚያስነሣ ነው (ዮሐ 5:28-29):: እንግዲህ ጌታ ከሙታን በኩር የተሰኘው እርሱ ተመልሶ የማይሞት በመሆኑና ወንድሞቹ ተብለው ከሚጠሩትና በትንሣኤ ጊዜ ከሞት በመነሣት ተመልሰው ከማይሞቱት ሁሉ ቀድሞ የተነሣ የመጀመሪያ፣ ቀዳሚ ስለሆነ ነው::

በተጨማሪ በመጽሐፍ ቅዱስ በኩር የሚለው ቃል ሁልጊዜ በመፈጠር ወይም በመወለድ የመጀመሪያ መሆንን እንደማያመለክት የሚከተለውን ማስረጃ እናገኛለን::

- እስራኤል የእግዚአብሔር በኩር ልጅ ተብሏል (ዘዳ 4:22፣ ኤር 31:9)::
- በ1ዜና 5:1 ላይ «የእስራኤል በኩር የሮቤል ልጆች እነዚህ ናቸው:: እርሱ የበኩር ልጅ ነበረ ነገር ግን ... ብኩርናው ለእስራኤል ልጅ ለዮሴፍ ልጆች ተሰጠ፣ ...» ይላል::

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ከእግዚአብሔር ጋር እኩል የሆነና (ፊልጵ 2:6)፣ እራሱ እግዚአብሔር የሆነ ነው:: እርሱ ከሰማይ የመጣ እንጂ ከመሬት የተፈጠረ አይደለም (1ቆሮ 15:47)::

በኩር (First Born) የሚለው ቃል ኘሮቶቶካስ (Prototokas) ከተሰኘ የግሪክ ቃል የተተረጎመ ሲሆን ትርጉሙም አለቃ፣ የበላይ፣ ቀዳሚ፣ ከፍ ያለ (Chief, first in importance, first, most leading) ማለት ነው:: መጀመሪያ የተፈጠረ ለማለት የግሪኩ ቃል ኘሮቶክቲስቶስ (Protoktistos) ነው:: በቆላ 1:15-16 ለጌታ

የዋለው ቃል ኘሮቶቶካስ የሚለው በመሆኑ ጌታ ኢየሱስ ፍጡር ላለመሆኑ ሌላው ማስረጃ ነው።

ከዚህም በላይ በዚያው በቆላ 1:16 «በእርሱ ተፈጥረዋልና ... ሁሉ በእርሱና ለእርሱ ተፈጥረዋል» የሚለው ቃል ክርስቶስ የሁሉ ፈጣሪ መሆኑን የሚያስረዳ ሲሆን በ1:18 ላይ ደግሞ «ራስ» መሆኑና «በኩር» መሆኑ «በሁሉ ፊተኛ ይሆን ዘንድ» እንደሆነ ይገለጻል።

እንግዲህ ክርስቶስ ኢየሱስ ከፍጥረት ሁሉ በኩር ነው የሚለው ቃል የሚያመለክተው እርሱ ከፍጥረት ሁሉ በፊት ያለ መሆኑን፣ የፍጥረት ሁሉ አለቃ ወይም የበላይ መሆኑንና በክብር ከፍ ያለ መሆኑን እንጂ እርሱ በመፈጠር መጀመሪያ መሆኑን አይደለም። ኢየሱስ ክርስቶስ «ከዘላለም እስከ ዘላለም» የሚኖር (ራእ 5:13)፣ የዘላለም አምላክ (ዮሐ 5:20) ነው። አሜን።

ለ. <u>«... አብ ከእኔ ይበልጣልና ...»</u> (ዮሐ 14:28)

የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን አምላክነት መቀበል የማይፈልጉ ወገኖች ይህን ጥቅስ በመጥቀስ «ኢየሱስ ክርስቶስ ከአብ ያንሳል ስለዚህ አምላክ አይደለም» የሚል ትምህርት ይመሠርታሉ። ነገር ግን ከክፍሉ እንደምንረዳው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ አብ ከእኔ ይበልጣልና፣ ያለበት ምክንያት ጌታ ከእነርሱ በመለየቱ ልባቸው እንዳይታወክ (14:11) ይልቁን እርሱ ወደ አብ እየሄደ በመሆኑ ደስ እንዲላቸው ነው። ይህ ደግሞ የበላይና የበታችነትን አያመለክትም።

ጌታ ኢየሱስ ወደ ምድር በመጣ ጊዜ የባሪያን መልክ በመያዝ ክብሩን ትቷል። ክብሩንም ስለተወና የባሪያን መልክ ስለያዘ ራሱን ዝቅ አድርጓል። ከዚህም የተነሳ በሥጋው ወራት ማለትም በምድራዊው ኑሮው ለጊዜው ከአብ አንሷል። ሆኖም አምላክነቱን አልተወም። በምድር እያለ «እኔን ያየ አብን አይቷል» (ዮሐ 14:9) «እኔና አብ አንድ ነን» (ዮሐ 10:30) ብሏልና። እንዲሁም በቆላ 2:9 ላይ «በእርሱ የመለኮት ሙላት ሁሉ በሰውነት ተገልጦ ይኖራልና» ይላል። እርሱ በሥጋው ወራት የመለኮትነት ክብሩን በፈቃዱ ቢተውም በመለኮትነት ሙሉ ነው።

ቀደም ሲል በክፍል 6.2.1 እንደተመለከትነው፦ ብዙ ጊዜ ፈሪሳውያንን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ያነሳሳቸውና ሊወግሩት የፈለጉት እርሱ እግዚአብሔር መሆኑን በማስተማሩና ይህንንም በእግዚአብሔር ላይ

ስድብ እንደ መናገር አድርገው ስለቆጠሩት ነው። በዮሐ 5:58 «ኢየሱስም፣ እውነት እውነት እላችኋለሁ፣ አብርሃም ሳይወለድ እኔ አለሁ አላቸው»። ጌታ ኢየሱስ «<u>እኔ አለሁ</u>» ሲል ከአብርሃም ይልቅ በዕድሜ የሸመገለ ወይም ብዙ ዓመት በምድር ላይ የኖረ መሆኑን ለመግለጽ አልነበረም። «ገና ሃምሳ ዓመት ያልሆነህ አብርሃምን አይተሃልን» (ዮሐ 8:56) ብለውታል። ነገር ግን ጌታ ኢየሱስ «እኔ አለሁ» ሲል እግዚአብሔር ለሙሴ በዘጸ 3:14 ላይ የገለጠለትን «I am» የሚለውን ስሙን ለእራሱም መጠቀሙ ነው። «እኔ ነበርሁ» አላለም «እኔ አለሁ» እንጂ። ይህን በሰሙ ጊዜ አይሁድ «ስለዚህ ሊወግሩት ድንጋይ አነሱ» (ዮሐ 8:19)። በሙሴ ሕግ ሰው «የእግዚአብሔርን ስም በሰደበ ጊዜ ይገደል» ይላልና (ዘሌ 24:16)።

ስለዚህ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ «አብ ከእኔ ይበልጣል» ሲል እርሱ ክብሩን ትቶና ራሱን ዝቅ አድርጎ በመጣበትና ምድር ላይ በነበረበት ሁኔታ በሙሉ ክብሩ ከሚኖረው ከአብ ክብር ጋር ሲወዳደር ዝቅ ያለ መሆኑን ማመልከቱ ነው።[71]

ሐ. <u>«የክርስቶስም ራስ እግዚአብሔር»</u> (1ቆሮ 11:3)

ይህን ጥቅስ ለመገንዘብ በወንድና ሴት መካከል ያለውን እኩልነት ማየት ይገባል። ወንድና ሴት ሁለቱም በእግዚአብሔር መልክ የተፈጠሩ ናቸው። ሴት ለወንድ ከአጥንቱ የሆነች አጥንት፣ ከሥጋው የሆነች ሥጋ ናት። ሁለቱም ከምድር አፈር የተበጁ ናቸው። ሁለቱም በክርስቶስ ኢየሱስ በማመን የዘላለም ሕይወት ወራሾች ናቸው፣ በመካከላቸውም ልዩነት የለም (ገላ.2:28)። ስለዚህ «የሴትም ራስ ወንድ» የሚለው አገላለጽ በተመሳሳዮችና በእኩያዎች መካከል ያለ የግንኙነት ወይም የተዛምዶ ሁኔታ ነው። ሁለቱም እኩል ሆነው ሳለ በትዳር ውስጥ ደግሞ ሚስት ለባል እንድትገዛ የጌታ ትዕዛዝ ነው። ይህ መገዛት የሚያሳየው የበላይና የበታችነት አይደለም፣ በመካከላቸው የሚኖረውን የግንኙነት ወይም የአኗኗር ሥርዓትን እንጂ። በተመሳሳይ ሁኔታ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በመለኮት ከአብ ጋር እኩል ሆኖ ሳለ የእግዚአብሔርን የደህንነት እቅድ ለመፈጸም ራሱን ለእግዚአብሔር

[71] Erickson also argues that Jn 14:28 "must be seen in the light of the son's functional subordination during the incarnation. "In his earthly ministry Jesus was dependent upon the Father, particularly for the exercise of his divine attributes." Milard Erickson, <u>Ibid.</u>

ማስገዛት ነበረበት። ይህም በእግዚአብሔር ዕቅድ መሠረት የደህንነት ሥራ የሚፈጸመው በዚህ መልክ በመሆኑ ነው።

መ. «... ልጁ ራሱ ደግሞ ሁሉን ላስገዛለት ይገዛል (1ቆሮ 15:28)

በልጅና በአባት መካከል ያለው ግንኙነት ምንም እንኳን ሁለቱም አንድ ማንነት ወይም ባሕርይ (Substance/ essence) ቢኖራቸውም ልጅ ለአባት ይታዘዛል፣ ይገዛል፣ ፈቃዱን ያገለግላል። ይህ መብለጥንና ማነስን አያመለክትም።

ቀደም ሲል እንዳየነው በሙሴ ሕግ «የእግዚአብሔርን ስም የሰደበ ፈጽሞ ይገደል ... የእግዚአብሔርን ሕግ በሰደበ ጊዜ ይገደል» (ዘሌ 24:16) ይላልና ጌታ ኢየሱስን «... ራሱን ከእግዚአብሔር ጋር አስተካክሎ እግዚአብሔር አባቴ ነው ስላለ» ስለዚህ አይሁድ ሊገድሉት አብዝተው ይፈልጉት ነበር» (ዮሐ 5:18) ተብሎ ተጽፏል። እንዲሁም እግዚአብሔር «ኃያል አምላክ» እንደተባለ ሁሉ (ኢሳ 10:21፣ ኤር 32:18) ኢየሱስ ክርስቶስም ኃያል አምላክ፣ ሥልጣን ሁሉ የእርሱ የሆነ ነው (ማቴ 28:18)።

ስለዚህ በዚህም ክፍል ቢሆን የሚታየው የበላይነትና የበታችነት አይደለም። ጌታ ኢየሱስ በፍጻሜው መንግሥትን ለአብ ሲሰጥ የዚያን ጊዜ በእግዚአብሔርነቱ፣ ከአብ ጋር አንድ በመሆኑ፣ የሥላሴ ሁለተኛው አካል በመሆኑ ይገዛል።

ሠ. «ልጁም ቢሆን ከአባት በቀር የሚያውቅ የለም» (ማር 13:32)

ጌታ ኢየሱስ ሥጋ ለብሶ ወደ ምድር የመጣው የባሪያን መልክ ይዞ፣ ራሱን ፈጽሞ ለአብ በማስገዛት ነው። እርሱ ፍጹም አምላክ ሆኖ ሳለ ፍጹም ሰው ደግሞ ሆነ። በዮሐ 10:33 እንደምናነበው በእርሱ ዘመን የነበሩት አይሁድ «ስለ መልካም ሥራ አንወግርህም፣ ስለስድብ አንተም ሰው ስትሆን ራስህን አምላክ ስለማድረግህ ነው እንጂ ብለው መለሱለት» ይላል። ይህ የሆነው ጌታ ኢየሱስ እርሱ አምላክ እንደሆነ ለአይሁድ ስለነገራቸው ነው።

በዚህ በማር 13:22 በጥቅም ላይ የዋለው «ማወቅ» ወይም «የሚያውቅ» የሚለው ቃል የመጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪዎች እንደሚገልፁት «አንድን ነገር ማሳወቅ ወይም ማወጅ» የሚል ትርጉም እንዳለው ያስረዳሉ። ይህ ማለት ጥቅሱ የሚያመለክተው ጌታ ወደ ምድር የመጣበት ዓላማ ሁለተኛ የሚመጣበትን ጊዜ ለማሳወቅ ወይም ቀኑን ለመናገር አለመሆኑን ነው። የእርሱ መመለስ በሰው ዘንድ የሚታወቅ አይሁን እንጂ ኢየሱስ ክርስቶስ ይህን የማወቅ ችሎታ የለውም የሚል ትርጉም አይሰጥም። ለሁለተኛ ጊዜ የሚመለሰውም ራሱ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

ጌታ ኢየሱስ በዚህ ክፍል የሚያስተምረው ሀሳብ ስለ እርሱ መመለስ የሚያስፈልገው ዋና ነገር ራስን አዘጋጅቶ መጠባበቅ እንጂ ዘመን ቆጠራ አለመሆኑን ነው።

እንግዲህ የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ማንነት አስመልክቶ በሥላሴ ትምህርት ላይ የተሳሳቱ አስተሳሰቦች የሚመነጩት ፊሊ 2:6-11 ስለ ጌታ ኢየሱስ የሚያስተምረውን በውል ባለመገንዘብ ነው። ይህ ክፍል ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሁለት መልክ የእግዚአብሔር መልክ (በቁ.6) እና የባሪያ መልክ (በቁ.7) እንዳለው ያመለክታል። ጌታ ኢየሱስ ከአብ እንደሚያንስ የሚመስልበት ሁኔታ ሁሉ ጌታ በሥጋ በሰው መካከል የተገኘበትና ራሱን ያዋረደበት ዘመን ነው። መሠረታዊ ችግር መንፈሳዊውን ነገር በምድራዊ እውቀት ብቻ ለመረዳት መጣራቸው ነው። የዓለም ጥበብ ደግሞ በእግዚአብሔር የተናቀ ነው።

ከአዳም ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ በምድር ላይ የተለያየ ቀለም፣ ቋንቋ፣ ባሕል ያለው በተለያዩ አሕጉራትና ቦታዎች 40 ቢሊዮን ያህል ሕዝብ እንደኖረ ይገመታል። መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚገልጸው የእያንዳንዱ ሰው የዘላለም ኑሮው የሚወሰነው ግን ከጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ባለው እውነተኛ ግንኙነት ላይ ነው።

እንግዲህ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረው ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም አምላክ፣ ፍጹም ሰው መሆኑን ነው። የታመነው ምስክር የሆነው ቃሉም አሜን የሆነው ጌታ ኢየሱስ ስለራሱ የሚመሰክረው እርሱ ፍጹም አምላክ እንደሆነና ከአብ ጋር አንድ ባሕርይ ያለው መሆኑን እንዲሁም ፍጹም ሰው መሆኑን ነው። ምስክርነቱ ደግሞ እውነት እንደሆነ እናውቃለን። ስለዚህ ፍጥረት ሁሉ የታመነውን ምስክር ኢየሱስን ይስማ።

6.3 መንፈስ ቅዱስ

ይህ ክፍል ከሥላሴዎች አንዱ ስለሆነው ስለ መንፈስ ቅዱስ ማንነት ይገልጻል። መንፈስ ቅዱስ እኔነት ያለው፣ ያህዌ መሆኑንና ስለ ስሞቹና መግለጫዎቹ እንደሚከተለው እንመለከታለን።

6.3.1 መንፈሱ ቅዱስ እኔነት አለው

መንፈስ ቅዱስ የእኔነት ወይም የአካል (Personality) መግለጫዎች የሆኑት ፈቃድ፣ እውቀት፣ ስሜት አሉት። እርሱ የሚናገር ፈቃዱንና ስሜቱን የሚገልጽ አምላክ ነው። ኃይል (Influence) የሆነ ፈቃድ፣ ዕውቀት፣ ስሜት የለውም። ስለዚህ እርሱ (He) እንጂ በግዑዝ አጠራር (It) አይባልም። መንፈስ ቅዱስ እንደ ኤለክትሪክ ወይም ነፋስ ኃይልን የሚሰጥ ግዑዝ አካል ሳይሆን እኔነት ያለው ሕያው አምላክ ነው። መንፈስ ቅዱስ ኃይልን የሚሰጥ አምላክ ነው (ሐዋ 1:8፣ መሳ 14:19፣ 1ሳሙ 10:10፣ ሉቃ 4:14፣ ሮሜ 15:13)።

ሀ. በአካላዊ አጠራር ይጠራል

በእንግሊዝኛ የሰዋሰው ሕግ መሠረት አካላዊ አቋም ያለው የሚጠራበት ተውላጠ ስም እርሱ (He) የሚለው ነው። የዚህ ተውላጠ ስም አጠቃቀም በአማርኛ ቋንቋ የእንግሊዝኛውን ያህል ግልጽ ባይሆንም አዲስ ኪዳን መጀመሪያ በተጻፈበት በግሪኩ ቋንቋ ለመንፈስ ቅዱስ የዋለው ተውላጠ ስም አካላዊ አቋም ላለው የሚውለው ነው።

ለ. የአካላዊ አቋም መግለጫዎች አሉት

መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ጥልቅ ነገር እንኳ ሳይቀር ያውቃል (ሮሜ 8:27፣ 1ቆሮ 2:10-11)። እርሱ ይፈቅዳል፣ ይከለክላል፣ ስጦታንም እንደሚወድ እያካፈለ ይሰጣል (1ቆሮ 12:7-11፣ ሐዋ 16:6)። እንዲሁም መንፈስ ቅዱስን ሰዎች ሊዋሹትና (ሐዋ 5:3-9) ሊቃወሙት (ሐዋ 7:51) የሞከሩት አካላዊ እኔነት ስላለው ነው። ቤተ ክርስቲያንን ያሳድጋል፣ ሰዎችን ያጽናናል (ሐዋ 9:31)። ስለ ኃጢአት፣ ስለ ጽድቅም፣ ስለ ፍርድም ዓለምን ይወቅሳል (ዮሐ 16:8)። አማኞችን ወደ እውነት ሁሉ ይመራል (16:13)፣ ኢየሱስ ክርስቶስን ያከብራል (16:14)፣ ሰዎችን ያጥባል፣ ይቀድሳል (ሮሜ 15:16፣ 1ቆሮ 6:11) እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ ስለ ቅድሳን ይማልዳል (ሮሜ 8:27)።

መንፈስ ቅዱስ እኔነት ስላለው በሰዎች አለማመንና ኃጢአት ይመረራል፣ ያዝናል (ኢሳ 63:10፣ ኤፌ 4:30)።

መንፈስ ቅዱስ የሚያስተምር (ሉቃ 42:12፣ ዮሐ 14:26፣ 1ቆሮ 2:13)፣ የሚመሰክር (ዮሐ 15:26)፣ የሚመራ (ሮሜ 8:14)፣ የሚማልድ (ሮሜ 8:26)፣ በሰዎች የሚናገር (ማቴ 10:20)፣ ትዕዛዝ የሚሰጥ (ሐዋ 8:29)፣ የሚልክ (ሐዋ 10:19-21፣ 11:12)፣ ሰዎችን ለአገልግሎት የሚሾም (ሐዋ 13:4፣ 20:28) ነው። ይህ ሁሉ መለኮታዊ ሥራ እኔነት ያለው መለኮታዊ አካል የሚያከናውነው ነው።

ሐ. ከሥላሴዎች አንዱ ነው፣ ከሥላሴ አካላት ጋር በእኩልነት ተጠርቷል

መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር አብን ወይም ወልድን ሳይተካ ለዘላለም በእርሱነቱ ይኖራል። መንፈስ ቅዱስ ከአብና ከወልድ ጋር በእኩልነት ተጠርቷል። ሐዋርያው ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ሰዎች የጻፈላቸውን መልዕክት ሲያጠቃልል «የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ፣ የእግዚአብሔርም ፍቅር፣ የመንፈስ ቅዱስም ኅብረት ከሁላችሁ ጋር ይሁን» (2ቆሮ 13:14) የሚለው መንፈስ ቅዱስ ከሥላሴ አካላት ጋር በእኩልነት የተጠራና እርሱ ራሱ አምላክ ለመሆኑ ተጨማሪ ማስረጃ ነው። እንዲሁም ማቴ 3:16-17፣ 28:19፣ ዮሐ 14:26፣ 15:26 ይመልከቱ።

6.3.2 መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር ነው

ክርስቲያኖች ተብለው የሚጠሩ ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ አምላክ መሆኑን የማያውቁ ብዙዎች እንደሚኖሩ ይገመታል። ሐዋርያው ጳውሎስ በኤፌሶን የነበሩትን «ባመናችሁ ጊዜ መንፈስ ቅዱስን ተቀበላችሁን?» ብሎ ሲጠይቃቸው «መንፈስ ቅዱስ እንዳለ ስንኳ አልሰማንም አሉት» (ሐዋ 19:1-2)።

መንፈስ ቅዱስ መለኮታዊ ስምና፣ ባሕርይ ያለው አምላክ ነው። ከመሬቱ ሽያጭ አስቀርቶ ያመጣውን ሐናንያን ይህን በማድረጉ መንፈስ ቅዱስን እንዳታለለ ማለትም እግዚአብሔርን መዋሸቱ መሆኑን ሐዋርያው ጴጥሮስ ሲነግረው መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር መሆኑን ማስረገጡ ነው (ሐዋ 5:1-6)። ከዚህ በተጨማሪ መንፈስ ቅዱስ ጆሆቫ መሆኑንና መለኮታዊ ሥራዎችን እንደሚሠራ እንደሚከተለው እንመለከታለን።

ሀ. <u>መንፈስ ቅዱስ ጀሆቫ (ያህዌ) ነው</u>

እግዚአብሔር አምላክ እስራኤላውያንን ከግብጽ አውጥቶ በምድረ በዳ ሲመራቸው በእርሱ ባለማመናቸው ለሙሴ «ይህ ሕዝብ እስከ መቼ ይንቀኛል? በፊቱስ ባደረግሁት ተአምራት ሁሉ እስከመቼ አያምንብኝም?» (ዘኁ 14:11) በማለት እስራኤላውያንን ይወቅሳል። ስለዚሁ ሁኔታ ዳዊት ሲናገር «... ልዑልንም በምድረ በዳ አስቆጡት። ... እግዚአብሔርንም በልባቸው ፈተኑት» (መዝ 78:17-18) ብሏል። እንዲሁም ስለዚህ የእስራኤላውያን መፈታተን መንፈስ ቅዱስ የሚለውን የዕብራውያን ጸሐፊ ሲጽፍ እንዲህ ብሏል፦ ስለዚህ መንፈስ ቅዱስ እንደሚል... አባቶቻችሁ እኔን የፈተኑበት የመረመሩበት...» (ዕብ 3:7-11)። እስጢፋኖስም ለአይሁድ ሲናገር «... እናንተ ሁልጊዜ መንፈስ ቅዱስን ትቃወማላችሁ አባቶቻችሁ እንደተቃወሙት እናንተ ደግሞ» ይላቸዋል (ሐዋ 7:51)። በተጨማሪ ዘጸ 17:7 እና መዝ 95:7-11ን ይመልከቱ። ከዚህ ማገናዘብ እንደሚቻለው እስራኤላውያን ጀሆቫን ሲቃወሙና ሲፈታተኑት መንፈስ ቅዱስን መቃወማቸውና መፈተናቸው መሆኑን ነው።

እንዲሁም በኢሳ 6:9-10 እግዚአብሔር በኢሳይያስ በኩል «መስማትን ትሰማላችሁ፤ አታስተውሉምም ... ማየትንም ታያላችሁ አትመለከቱምም በላቸው» ብሎ የተናገረውን ሐዋርያው ጳውሎስ ሲገልጽ ይህን የተናገረው መንፈስ ቅዱስ እንደሆነ በሐዋ 28:25-27 ላይ «መንፈስ ቅዱስ በነቢዩ በኢሳይያስ ለአባቶቻችን መስማትን ትሰማላችሁና አታስተውሉም ... በላቸው» ብሏል በማለት ይገልጻል። ጀሆቫ የተናገረው መንፈስ ቅዱስ የተናገረውን ነው። ይህ የመንፈስ ቅዱስን መለኮትነት ያረጋግጣል። በተጨማሪ ዘኁ 12:6፤ 24:2-4፤ 15-16 እና 2ጴጥ 1:21ን ይመልከቱ።

ለ. <u>የእግዚአብሔር ባሕርያት ሁሉ የመንፈስ ቅዱስ ባሕርያት ናቸው</u>

የእግዚአብሔርን ባሕርያት ሰፋ ባለ ሁኔታ በምዕራፍ 4 ተመልክተናል። እነዚህ ባሕርያት ለሁሉም የሥላሴ አካላት ባሕርያት ናቸው። መንፈስ ቅዱስ እነዚህ ባሕርያት እንዳሉት ለማየት የሚከተሉትን ጥቂት ጥቅሶች እንመለከታለን። መንፈስ ቅዱስ ሁሉም ቦታ ይገኛል (መዝ 139:7)፤ ሁሉን ያውቃል (ኢሳ 40:13-14፤ 1ቆሮ 2:10-11)፤ ቅዱስ ነው (መዝ 51:11፤ 143:10)፤ ይወድዳል (ሮሜ 15:30)፤ መልካም ነው (ነህ 9:20)።

ሐ. <u>መለኮታዊ ሥራዎችን ይሠራል</u>

የእግዚአብሔር ሥራዎች ሁሉ በሥላሴዎች የሚሠሩ መሆናቸውን በቀደመው ምዕራፍ አይተናል። መንፈስ ቅዱስ መለኮታዊ ሥራዎችን እንደሚሠራ የሚከተሉትን ጥቅሶች ማየት ይበቃል። በመፍጠር ሥራ (ዘፍ 1:2፤ ኢዩ 33:4፤ ዮሐ 6:63)፤ የተፈጠረውን በመንከባከብ (መዝ 104:30)፤ በዳግም ልደት (ዮሐ 3:5-6) መንፈስ ቅዱስ መለኮታዊ ሥራዎችን ይሠራል።

6.3.3 <u>የመንፈስ ቅዱስ ስሞችና መግለጫዎች</u>

ሀ. <u>ስሞች</u>

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መንፈስ ቅዱስ በተለያዩ ስሞች ተጠርቷል፤ ከእነዚህ ስሞች መካከል የሚከተሉት ይገኛሉ።

ሀ.1 የእግዚአብሔር መንፈስ

ኃጢአተኞችን ወደ ክርስቶስ የሚጠራ (ዮሐ 6:44)፤ እውነትን የሚገልጽ (ማቴ 11:25)፤ አማኞችን የሚመራ መንፈስ ቅዱስ (ሮሜ 8:14) የእግዚአብሔር መንፈስ ነው። በተጨማሪ ዘጸ 31:3፤ ዘኁ 24:2፤ 1ሳሙ 10:10፤ 19:20፤ 2ዜና 24:20፤ ኢዮ 33:4፤ ዘፍ 1:2፤ ኢሳ 61:1፤ ሮሜ 8:9-14፤ 1ቆሮ 2:11፤ 2ቆሮ 3:2-3፤ ኤፌ 4:30 ይመልከቱ።

ሀ.2 <u>የክርስቶስ መንፈስ /የጌታ መንፈስ/</u> ሮሜ 8:9፤ 2ቆሮ 3:17

ኢየሱስ ክርስቶስ ከአብ የተቀበለውን የመንፈስ ቅዱስ ተስፋ ለአማኞች ስለሰጠ ወይም ስላፈሰሰ (ሐዋ 2:33) መንፈስ ቅዱስ የክርስቶስ መንፈስ ይባላል። ጌታም እንዳስተማረው የመንፈስ ቅዱስ መምጣትና በአማኞች ውስጥ መኖር እንደ ክርስቶስ መምጣት ተቆጥሯል (ዮሐ 14:16-20)።

ሀ.3 <u>አጽናኝ / ጰራቅሊጦስ</u> ዮሐ 14:16፤ ዮሐ 15:26

ጰራቅሊጦስ የሚለው የግሪክ ቃል «በአንድ ወገን መሆን» እና «መጥራት» ከሚሉ ሁለት ቃላት የተገኘ ነው። የቃሉ አመጣጥ

ከፍርድ ቤት አሠራር ጋር የተዛመደ ነው። በፍርድ ቤት ክርክር ላይ አንድ ተከሳሽ በከሳሹ በጣም ሲወጠርና ስለራሱ እንዴት ብሎ ማስረዳት ወይም መማለድ ሲያቅተው የሚያግዘው ሰው ፍለጋ ዙሪያውን ያማትራል። ከሕዝቡ መካከል አንድ የሚያውቀው ጓደኛ ሲያይ ተከሳሹ ያን ወዳጁን እንዲረዳው ይጠራዋል። ይህ ወዳጁም ከሕዝቡ መካከል ወጥቶ ወደ ተከሳሹ ይጠጋና በጎኑ በመቆም ተከሳሹን ክሱን እንዲያሸንፍ ያግዘዋል።

«ሌላ አጽናኝ» የሆነው መንፈስ ቅዱስ በችግር ውስጥ ላለ አማኝ በጎኑ የሚቆምና ችግረኛውን የሚያግዝ/ የሚያጽናና ነው። ተከሳሹ በጠላቱ ላይ ድል እንዲቀዳጅ ይመክረዋል፣ ያጽናናዋል፣ ይማልድለታል፣ ያበረታዋል፣ ያግዘዋል። ኢየሱስ ክርስቶስ የመጀመሪያው አጽናኝ ነው (ኢሳ 9:6)።

ኢየሱስ ክርስቶስ ጠበቃችን ወይም ጽራቅሊጦስ ነው (1ዮሐ 2:1)። መንፈስ ቅዱስ ሌላው አጽናኝ ወይም ሌላው ጽራቅሊጦስ ነው። «ሌላው» የሚለው ቃል በግሪኩ «አሉስ» (allos) ሲሆን ይኸም «የአንድ ዓይነት ሆኖ ሌላ» (other, some other) ማለት እንጂ «ሂትሮስ» (heteros) ወይም «የተለያዩ ዓይነት ሆኖ ሌላ» (of uncertain affinity, strange) ማለት አይደለም። መንፈስ ቅዱስ ከኢየሱስ ክርስቶስ የተለየ አካል ያለው ግን ያው የእርሱን (የኢየሱስ ክርስቶስን) ዓይነት አጽናኝ ነው።

ከእነዚህ ስሞች በተጨማሪ መንፈስ ቅዱስ ሌሎች መጠሪያዎች አሉት። እነዚህም፦

- የእውነት መንፈስ፣ ዮሐ 14:16-17፣ 15:26፣ 16:13
- የእግዚአብሔር ጣት፣ ሉቃ 11:20፣ ማቴ 12:28
- የዘላለም መንፈስ፣ ዕብ 9:14
- የቅድስና መንፈስ፣ ሮሜ 1:4
- የክብር መንፈስ፣ 1ጴጥ 4:14
- የሕይወት መንፈስ፣ ሮሜ 8:2 እና 4

ለ. <u>መግለጫዎች</u>

የመንፈስ ቅዱስ መግለጫዎች የመንፈስ ቅዱስን ሥራ ወይንም ባሕርይ ለመግለጽ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሱ ምሳሌዎች ናቸው።

ለ.1 <u>ነፋስ</u> ዮሐ 3:8፣ ሐዋ 2:1-2

ነፋስ ኃይል አለው እንደፈቃዱም ያደርጋል። የጥፋት ውኃ የቆመው በነፋስ ነው (ዘፍ 8:1)፣ እስራኤላውያን እንዲሻገሩ ባሕሩ የደረቀው በነፋስ ነው (ዘጸ 14:2)። የነፋስ አሠራር ሚስጢራዊ ነው። ከየት እንደሚነሳና ወደየት እንደሚሄድ አይታወቅም። የሚታየው ውጤቱ ነው። ዳግመኛ መወለድ ከዚህ ጋር ተመሳስሏል።

ሰው እንደሚፈልገው የነፋስን አቅጣጫ መቀየር ኃይሉንም መግታት አይችልም። መንፈስ ቅዱስ የራሱ ፈቃድ ስላለውና እንደ ሀሳቡም ስለሚሠራ የዚህን ቅዱስ ነፋስ አቅጣጫ መከተል ያስፈልጋል።

ነፋስ በእንቅስቃሴ ላይ በመሆኑ የሸተተውንና መጥፎ ጠረን ያለውን አየር ያጠራዋል። ንጹህና ለጤና ተስማሚ ያደርገዋል። እንደዚሁም መንፈስ ቅዱስ ድካምን ወደ ብርታት፣ ሀዘንን ወደ ደስታ ይለውጣል።

ለ.2 <u>ዘይት/ ቅባት</u> (1ሳሙ 16:14፣ 1ዮሐ 2:20፣ 2:27 እና ዮሐ 14:26)

በዘይት የተቀባ ለእግዚአብሔር የተለየ ለአገልግሎት የተመረጠ ነው። ዘጸ 30:25-30፣ 40:9-16፣ ኢሳ 61:1-2)። ዘይቱ / ቅባቱ የመቀደስ ምሳሌ ነው። እንዲሁም ዛሬ የመንፈስ ቅዱስ ቅባት ለመቀደስና ውጤት ላለው አገልግሎት አስፈላጊ ነው (ሐዋ.1:8)።

በብሉይ ኪዳን በማደሪያው ድንኳን እግዚአብሔር በሚመለክበት ቦታ የነበረው መብራት ከቅዱስ ዘይት ከመቅረዙ ብቻ የሚመጣ ነበር። እግዚአብሔርን ለማምለክ ብርሃን የሚሰጥ መንፈስ ቅዱስ ነው።

ዘይት በብረቶች መካከል በመግባት ግጭትና መፈጋፈግ እንዳይኖር ያደርጋል፣ ከድርቀት ይጠብቃል፣ ቋቋቴ እንዳይኖር ይከለክላል። መንፈስ ቅዱስ በሰዎች መካከል ሰላምና ፍቅርን ያመጣል።

ለ.3 <u>እሳት</u> (ማቴ 3:11-12፣ ሉቃ 3:16፣ ሐዋ 2:2-3)

በብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ክብር ተገልጧል (ዘጸ 3:1-5፣ ሕዝ 1:4፣ 13)። እሳት እግዚአብሔር የቀረበለትን መስዋዕት የመቀበሉ ምልክት ነው (ዘሌ 9:24፣ 1ነገ 18:32፣ 2ዜና 7:1-3)።

እሳት የማይፈለገውን ቆሻሻ ያቃጥላል፣ ያጠራል። ገለባውን ይበላል። አማኙም የሚቀደሰው በውስጥ ያለውን የማይፈለገውን የመንፈስ

ቅዱስ እሳት ሲያቃጥለው ነው (ኤር 23:29፣ ዕብ 12:29)። እንዲሁም እሳት የእግዚአብሔር ጥበቃ ምልክት ነው (ዘጸ 13:21፣ 2ነገ 6:17)።

ለ.4 <u>ርግብ</u> (ማቴ 3:16፣ ማር 1:10፣ ሉቃ 3:22፣ ዮሐ 1:32)

ርግብ የየዋህነት ምልክት ናት (ማቴ 10:16)። ርግብ የሰላም ምልክት ናት። ከጥፋት ውኃ በኋላ የእግዚአብሔር ቁጣ ማለፉን ለኖህ ለመጀመሪያ ጊዜ ያበሰረች ርግብ ናት (ዘፍ 8:10-11)። አማኙም በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሲያምን ከሞት ወደ ሕይወት መተላለፉን፣ መታረቁንና ሰላም ማግኘቱን (ዮሐ 5:24) መንፈስ ቅዱስ ይመሰክርለታል።

ለ.5 <u>ማኅተም</u> (2ቆሮ 1:22፣ ኤፌ 1:13፣ 4:20)

ሰው በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ሲያምን በመንፈስ ቅዱስ ይታተማል። ማኅተም ከንብረት ባለቤትነት ጋር የተያያዘ ቃል ነው (ኤር 32:9-10)፣ የማንነት መግለጫ ነው። የእግዚአብሔር ሕዝብ በመንፈስ ቅዱስ መታተሙ የእግዚአብሔር ብቻ መሆኑንና በእርሱ ባለቤትነትና ጥበቃ ሥር መሆኑን ያመለክታል። ይህም መታተም ለደህንነት ቀን ነው።

ማኅተም የሥልጣን ምልክት ነው። አንድ ሰው ለመሾሙ ሥልጣን እንደተሰጠው በማኅተም ያረጋግጣል (ዘፍ 41:42)። እንዲሁም በመንፈስ ቅዱስ የታተመ ወንጌልን ለማሰራጨትና በጠላት ላይ ለመጫማት ሥልጣን ተሰጥቶታል።

ለ.6 <u>መያዣ</u> (2ቆሮ 1:22፣ 5:5፣ ኤፌ 1:14)

መያዣ የሚለው ቃል ወደፊት በእርግጥ ለሚፈጸም ነገር በአሁን ጊዜ የተሰጠ ማረጋገጫን ወይም ቀብድን ያመለክታል። አማኙ በእርግጥ የዳነ ለመሆኑና መንግሥተ ሰማያትንም እንደሚወርስ የተሰጠው ዋስትና መንፈስ ቅዱስ በአማኙ ውስጥ ማደሩ ነው። ጠላት በየጊዜው ለሚያነሳበት ጥያቄ፣ ጥርጥርና ክስ የመጀመሪያ መልስ የሚሆነው የመንፈስ ቅዱስን መያዣ መቀበሉ ነው። ግሪኮች «መያዣ» የሚለውን ቃል ለእጮኛምነት ቀለበት ይጠቀሙበታል። በመጽሐፍ ቅዱስ «መያዣ» መንፈስ ቅዱስን ለመቀበላችን መግለጫ ሲሆን ይህም በሰማይ ያለው አባታችን ለእኛ ቃል ኪዳን መግባቱን ያረጋግጥልናል።

መያዣ ቅድሚያ ክፍያ ነው፣ ሙሉው ሂሳብ በኋላ እንደሚከፈል ውል ለመገባቱ ማረጋገጫ እንዲሆን ነው። መንፈስ ቅዱስ ለመንግሥተ

ሰማያትና በዚያ ላለው ሕይወት እንደ ቅድሚያ ክፍያ ነው። አማኙ የዚያን ሕይወት ደስታ፣ ሰላምና እረፍት በቅድሚያ ክፍያነት አሁን በዚህ ምድር እያለ ይቀምሳል። እግዚአብሔር ራሱ ይህን መያዣ መስጠቱ የሰጠውን የደኅንነት ተስፋ እንደሚፈጽመው ያረጋግጣል።

ለ.7 <u>ወይን ጠጅ</u> (ኤፌ 5:18፣ ሐዋ 2:12-13)

የወይን ጠጅ መግለጫነት ከመንፈስ ቅዱስ ሙላት ጋር በተቃራኒ ሁኔታና በተመሳሳይነትም ጭምር ነው።

በወይን ጠጅ በመስከርና በመንፈስ ቅዱስ ሙላት መካከል ተመሳሳይነቱ የሰከረውና የተሞላው ሁለቱም በሌላ ኃይል ቁጥጥር ሥር መሆናቸው ነው። ስለሆነም የመንፈስ ቅዱስ ሙላት በተወሰነ መንገድ ከወይን ጠጅ ስካር ጋር ተመሳስሎ ይታያል። ይሁን እንጂ በወይን ጠጅ መስከርና በመንፈስ ቅዱስ መሞላት ሁለቱም በምንነት፣ በድርጊትና በውጤት ተቃራኒዎች ናቸው።

የወይን ጠጅ ስካር ውጤት ራስን ለጊዜው ለመደለል/ «ለማስደሰት» ሲሆን በጤንነት ላይ ደግሞ የሚያመጣው ጉዳት ከፍተኛ ነው። ይህም ማባከን ነው። የመንፈስ ቅዱስ ሙላት ግን መንፈሳዊ ደስታ ነው። ይህ ደግሞ በመዝሙር፣ በመንፈሳዊ ቅኔ፣ በምስጋና ይገለጻል (ኤፌ 5:19-21)። የመንፈስ ቅዱስ ሙላት በእምነት ለመጠንከር፣ ለአገልግሎት የበለጠ ለመነቃቃት፣ ክርስቶስን ለመምሰል ነው። ስካር ጠጭው ሕሊናውን በመሳት ለጊዜው ሀዘንንና ጭንቀትን እንዲረሳ ያደርጋል። የስካር መጨረሻው ጸጸትና ኃጢአት ነው። ስካር ጠጭውን ከጤናማ አስተሳሰብ በማውጣት አጉል ድፍረትና ኃይል እንዲሰማው ያደርጋል። የመንፈስ ቅዱስ ሙላት ግን ሰውን ወደ ጤናማ አስተሳሰብና በጎ ሕሊና ይመራል። ፈጽሞ በሰላም ይሞላል። ፈሪውንና ደካማውን ለወንጌል ሥራና ለእግዚአብሔር ክብር ያበረታታል፣ ኃይል ይሰጣል። ኃጢአትን በማሸነፍ የድል ሕይወት እንዲኖር ያደርጋል።

የመንፈስ ቅዱስ መግለጫዎች የእርሱን ሥራና ባሕርይ ለመረዳት ያግዛሉ። ይሁን እንጂ እነዚህን የመንፈስ ቅዱስ መግለጫዎች ምንነት በመተርጎም ጊዜ በቂ ጥንቃቄ ማድረግ አስፈላጊ ነው። ለምሳሌ እርግብና ነፋስ የመንፈስ ቅዱስ መግለጫዎች ናቸው። ነገር ግን ርግብ የጎዘን ምሳሌ ሆናለች (ኢሳ 59:11)፣ ነፋስ በስህተት ትምህርት ሥራ ምሳሌነት ተጠቅሷልና (ኤፌ 4:14)።

በአጠቃላይ በዚህ ምዕራፍ የሥላሴ አካላትን ማንነት፣ ባሕርይና ሥራ ለማየት ሞክረናል። በሚቀጥለው ምዕራፍ ደግሞ የእግዚአብሔን ሥራዎች ባጭሩ እንመለከታለን።

ምዕራፍ 7. የእግዚአብሔር ሥራዎች

የእግዚአብሔር ሥራዎች የእርሱን ጥበብ፣ ችሎታ፣ ሥልጣንና ሌሎቹንም ባሕርያቱን የሚያሳዩ የማንነቱ መግለጫዎች ናቸው። ከእግዚአብሔር መለኮታዊ ሥራዎች መካከል ጥቂቶቹን ብቻ ማለትም ማቀዱን፣ መምረጡን፣ መፍጠሩንና የፈጠረውን የሚንከባከብ መሆኑን በዚህ ምዕራፍ እንደሚከተለው እንመለከታለን።

7.1 ማቀድ

እግዚአብሔር እንደ ፈቃዱ የሚሆነውን ሁሉ ለክብሩ እንዲሆን አስቀድሞ የወሰነበት ወይም የፈቀደበት የዘለለም ሀሳብ የእግዚአብሔር ዕቅድ ይባላል (ሮሜ 8:29፣ ኤፌ 3:11)። እግዚአብሔር አንድ ዘላለማዊ የተሟላ ዕቅድ አለው። ይህ የእግዚአብሔር የተሟላ አንድ ዕቅድ በሰዎች ዘንድ ሲታይ ብዙ ዕቅዶች ይመስላሉ።

የእግዚአብሔር ዕቅድ በእርሱ ሁሉን አዋቂነቱ፣ ሁሉን ቻይነቱና ባለመለወጡ ላይ የተመሠረተ ነው። የእግዚአብሔር ዕቅድ የእርሱነቱ ወይም የባሕሪው ክፍል አይደለም፤ እግዚአብሔር በእርሱነቱ የዘላለም ዕቅድ አለው እንጂ። እግዚአብሔር ሊሆን ያለውን ማናቸውንም ነገር በሁሉን አዋቂነቱ አስቀድሞ አውቆአል። ይህ ደግሞ በዕቅዱ ውስጥ ተጠቃልሏል። ነገሮች በሚፈጸሙበት ወይም በሚከናወኑበት ጊዜ በእርሱ ዘንድ አስቀድመው የታወቁ ናቸው።

የእግዚአብሔር ዕቅድ ግን በሙሉ ለሰው የተገለጠ አይደለም (ዘዳ 29:29፣ ሐዋ 17:30-31)። የእግዚአብሔር ዕቅድ የሰውን ነጻ ምርጫ ወይም ፈቃድ የሚቃረን አይሆንም። በተጨማሪ (ዘፍ 45:8፣ 50:20፣ መዝ 33:11፣ 78:29፣ 106:15፣ ምሳ 16:33፣ 19:21፣ ኢሳ 46:10፣ ሐዋ 4:27-28፣ 14:16፣ 17:26-30፣ ኤፌ 2:8-10፣ 1ጴጥ 1:2) ይመልከቱ።

እግዚአብሔር ጻድቅ አምላክ ነው። የኃጢአት ጀማሪ፣ ወይም ፈጣሪ፣ ወይም ባለቤት፣ ወይም ተጠያቂ አይደለም። እርሱ ኃጢአትን አልፈጠረም። ነገር ግን እግዚአብሔር ሁሉን አዋቂ አምላክ በመሆኑ የሰው ልጅ ኃጢአት እንደሚሠራ በእርሱ የቀደመ እውቀት የታወቀ መሆን አለበት። እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥረው ነጻ ፈቃድ ያለው

ፍጡር አድርጐ ነው። ሰው ግን ይህን ነጻ ፈቃድ ወይም በክፉና በመልካም መካከል ለመምረጥ የተሰጠውን ነጻነት ተጠቅሞ ክፉን መረጠ። በዚህም ኃጢአት ወደ ዓለም ገባ። ሰው ለሚመርጠው ነገር ተጠያቂ ነው።

ኃጢአት የፈጸሙ ነጻ ፈቃድና ምርጫ የተሰጣቸው ፍጥረታት (ሰዎችና መላእክት) ናቸው። እግዚአብሔር በኃጢአት ላይ ይቆጣል (ዘጸ 32:9-10፣ ኢሳ 30:27-28)። የእግዚአብሔር ቁጣ ሁልጊዜም ቢሆን የሚገለጸው በጽድቅ ነው። የእርሱ ቁጣ ጽድቁንና ቅድስናውን ያሳያል (ሕዝ 25:17)።

7.2 መምረጥ

7.2.1 ሰው ነጻ ፈቃድ አለው

እግዚአብሔር ሰውን የፈጠረው መልካሙንና ክፉውን ለመምረጥ የሚችል ፍጡር አድርጐ ነው። በገነት ባኖረውም ጊዜ «እግዚአብሔር አምላክም ሰውን እንዲህ ብሎ አዘዘው፦ ከገነት ዛፍ ሁሉ ትበላለህ፣ ነገር ግን መልካሙንና ክፉን ከሚያስታውቅ ዛፍ አትብላ፣ ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህ» በማለት ሕይወትን እንዲመርጥ አዝዞታል (ዘፍ 2:16-17)።

እንዲሁም በዘዳ 30:19-20 ጌታ እግዚአብሔር እስራኤልን «እንግዲህ አንተና ዘርህ በሕይወት ትኖሩ ዘንድ ሕይወትን ምረጥ፣ እግዚአብሔርም ለአባቶችህ ለአብርሃምና ለይስሐቅ ለያዕቆብም እንዲሰጣቸው በማለላቸው በምድሪቱ ትቀመጥ ዘንድ፣ እርሱ ሕይወትህ የዘመንህም ርዝመት ነውና አምላክህን እግዚአብሔርን ትወድደው፣ ትጠባበቀውም ቃሉንም ትሰማ ዘንድ ምረጥ» በማለት ሕይወትን ይመርጥ ዘንድ አዞታል። በተመሳሳይ መንገድ በሌላ ቦታ እስራኤላውያን በሕይወትና በሞት፣ በመልካምነትና በክፋት፣ በበረከትና በመርገም መካከል ምርጫ እንዲያደርጉ እግዚአብሔር ያዛል። በረከቱ የእግዚአብሔርን ቃል በመጠበቅ የሚገኝ ነው (ዘዳ 11:26-28)።

እግዚአብሔር በሕዝቅኤል በኩል፦

> ኃጢአተኛው ካደረጋት ኃጢአት ሁሉ ቢመለስ ትዕዛዜንም ሁሉ ቢጠብቅ ፍርድንና ቅን ነገርንም ቢያደርግ ፈጽሞ በሕይወት ይኖራል እንጂ አይሞትም። የበደለው በደል ሁሉ አይታሰብለትም፣ በሠራው ጽድቅ በሕይወት ይኖራል። በውኑ ኃጢአተኛ ይሞት ዘንድ እፈቅዳለሁን? ይላል ጌታ እግዚአብሔር፣ ከመንገዱስ ይመለስና በሕይወት ይኖር ዘንድ አይደለምን? (ሕዝ 18:21-23)።

ስለሆነም ሰው በሕይወት ለመኖር እንዲችል ከኃጢአቱ ሁሉ በንስሐ ለመመለስና እግዚአብሔርን በመፍራት ለመኖር ምርጫ የማድረግ ነጻነትና ችሎታ ተሰጥቶታል። እግዚአብሔርን የሚፈልግ በሕይወት ይኖራልና።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በሚያስተምርበት ጊዜ ትምህርቱን በመቀበል የሚከተሉት እንደነበሩ ሁሉ የእግዚአብሔርን ምክር ከራሳቸው የሚጥሉም ነበሩ (ሉቃ 7:29-30)። በማቴ 22 እንደምናነበው ንጉሡ ባደረገው የሠርግ ግብዣ ላይ የተገኙት ጥሪውን ሰምተው የተቀበሉት ናቸው። ጥሪው ለብዙዎች ደርሷል በጥሪው የተጠቀሙ ግን ጥሪውን ለመቀበል የመረጡት ወይም ፈቃደኞች የሆኑት ናቸው (ማቴ 22:1-4)። እንዲሁም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ኢየሩሳሌም ሲናገር («... ዶሮ ጫጩቶቿን ክንፎችዋ በታች እንደምትሰበስብ ልጆችሽን እሰበስብ ዘንድ ስንት ጊዜ ወደድሁ አልወደዳችሁምም» (ማቴ 23:37) በማለት በፈቃዳቸው ለእግዚአብሔር ጥሪ እምቢተኞች እንደሆኑ ይናገራል።

ሰዎች ሁሉ ይድኑና እውነትን ወደማወቅ ይደርሱ ዘንድ ይህ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው (1ጢሞ 2:4፣ ቲቶ 2:11)። ሸክም የከበደው ወደ ጌታ ይምጣ እርሱም ያሳርፈዋል (ማቴ 11:28-30፣ ዮሐ 3:16፣ 5:39)።

7.2.2 እግዚአብሔር ፍጹም ሥልጣን አለው

መጽሐፍ «አንተ ብቻ እግዚአብሔር ነህ ሰማዩንና የሰማያት ሠራዊታቸውንም ሁሉ፣ ምድሩንና በእነርሱ ላይ ያሉትን ሁሉ፣ ባሕሮቹንና በእነርሱ ውስጥ ያለውን ሁሉ ፈጥረሃል፣ ሁሉንም ሕያው አድርገኸዋል የሰማዩም ሠራዊት ለአንተ ይሰግዳሉ» እንደሚል (ነህ 9:6) በሰማይ፣ በምድር በባሕር ውስጥ ያለው ሁሉ የእግዚአብሔር ነው። የሰው ነፍስ የእግዚአብሔር ናት። «እነሆ ነፍሳት ሁሉ የእኔ ናቸው የአባት ነፍስ የእኔ እንደ ሆነች ደግሞ የልጅ ነፍስ የእኔ ናት» (ሕዝ 18:4)። ሰው ያለው ነገር በሙሉ የእግዚአብሔር ንብረት ነው (1ቆሮ 4:6-7)። ብሩና ወርቁ የእግዚአብሔር ነው (ሐጌ 2:8)።

ኢዮሣፍጥ ሲጸልይ «አቤቱ የአባቶቻችን አምላክ ሆይ፣ በሰማይ ያለህ አምላክ አንተ አይደለህምን? የአሕዛብንስ መንግሥታት ሁሉ የምትገዛ

አንተ አይደለህምን? ኃይልና ችሎታ በእጅህ ነው፣ ሊቋቋምህ የሚችል የለም» እንዳለው (2ዜና 20:6) እግዚአብሔር ብቻ የምድር ነገሥታት ሁሉ አምላክ፣ የነገሥታት ንጉሥ የጌቶች ጌታ ነው (ዘጸ 15:18፣ 2ነገ 19:15፣ ኢሳ 33:22፣ 66:1፣ ሚል 1:14፣ 1ጢሞ.6:15)። እግዚአብሔር አምላክ የሚያደረገውን ሁሉ በሥልጣን ያደርጋል። እግዚአብሔር «ድምጹን ባሰማ ጊዜ ውኖች በሰማይ ይሰበሰባሉ፣ ከምድርም ዳር ደመናትን ከፍ ያደርጋል ለዝናብም መብረቅን ያደርጋል፣ ነፋሰንም ከቤተ መዛግብቱ ያወጣል (ኤር 10:13)። ዳንኤል እንዳለው፡-

> ጥበብና ኃይል ለእርሱ ነውና የእግዚአብሔር ስም ከዘላለም እስከ ዘላለም ይባረክ፣ ጊዜያትንና ዘመናትን ይለውጣል ነገሥታትን ያፈልሳል፣ ነገሥታትንም ያስነሣል፣ ጥበብን ለጠቢባን እውቀትንም ለአስተዋዮች ይሰጣል። የጠለቀውንና የተሠወረውን ይገልጣል፣ በጨለማ ያለውን ያውቃል፣ ብርሃንም ከእርሱ ጋር ነው (ዳን 2:20-22)።

እግዚአብሔር የወደደውን ያደርጋል፣ የሚከለክለውም የለም (ኢዩ 23:13፣ መዝ 135:6)። መንግሥትን ለወደደው ይሰጣል፣ በሰዎች መንግሥት ላይ ይሰለጥናል (ዳን 4:35፣ 5:21፣ ሆሴ 13:10፣ ሮሜ 13:1)። እግዚአብሔር ሃሳቡንና ፈቃዱን በሰዎች ውስጥ ያደርጋል፣ በእነርሱም በኩል ሊያደርግ የሚወደውን ይፈጽማል። «በኤርምያስ አፍ የተነገረው የእግዚአብሔር ቃል ይፈጸም ዘንድ በፋርስ ንጉሥ በቂሮስ በመጀመሪያው ዓመት እግዚአብሔር የፋርስን ንጉሥ የቂሮስን መንፈስ አስነሣ» (2ዜና 36:22) ተብሎ እንደተጻፈው እግዚአብሔር ፈቃዱን ይፈጽም ዘንድ የአሕዛብን ነገሥታት መንፈስ ሳይቀር ያስነሳል (ዘጸ 12:36፣ 1ዜና 5:26፣ ዕዝ 5:26፣ 7:27)።

እግዚአብሔር ባለሙሉ ሥልጣን ስለሆነ እንደወደደ የሰውን ሀሳብ ይሽራል፣ የሚወደውን የራሱን ሀሳብ ያደርጋል። ሶሪያዊው ላባ ያዕቆብን ተከታትሎ በደረሰበት ጊዜ ያዕቆብንና ከእርሱ ጋር የነበሩትን «ክፉ አደርግባችሁ ዘንድ ኃይል ነበረኝ፣ ነገር ግን የአባታችሁ አምላክ ትናንት፡- ያዕቆብን በክፉ ነገር እንዳትናገረው ተጠንቀቅ ብሎ ነገረኝ» በማለት ምንም እንኳ ላባ ክፉ ቢያስብባቸውም እግዚአብሔር ግን በሥልጣኑ እንዳልፈቀደለት ይመሰክራል (ዘፍ 31:29)። እንዲሁም ዘፍ 24:50፣ 45:5-8፣ 50:19-20፣ ዘጸ 24:10-13፣ ዘዳ 23:3-5፣ 2ሳሙ 17:14፣ 1ነገ 12:22-24 ይመልከቱ።

የእግዚአብሔር ፍጹም ሥልጣን በምርጫውም ይገለጻል። እግዚአብሔር በምሕረቱ እርሱ እንደወደደ ይመርጣል። እስራኤላውያንን እግዚአብሔር እንዴት እንደመረጣቸው ሙሴ ሲናገር

«እግዚአብሔርም የወደዳችሁና የመረጣችሁ ከአሕዛብ ሁሉ በቁጥር ጥቂቶች ነበራችሁና፤» ይላቸዋል (ዘዳ.7:7)። እስራኤል የተመረጠችው እግዚአብሔርን ለአሕዛብ እንድታውጅ ነበር። ሆኖም እስራኤል ታማኝ አልሆነችም (ሆሴ 11:1-3)።[72]

እግዚአብሔር ሰዎችን ለተለያዩ ዓላማ መርጧል። እግዚአብሔር መሪዎችን አብርሃምን (ነህ 9:7)፣ ያዕቆብን (ሚል 1:2)፣ ሙሴን (መዝ 106:23)፣ ዘሩባቤልን (ሐጌ 2:23) ወዘተ፣ ነቢያትን፡- ኤርምያስን (ኤር 1:4-8)፣ አሞጽን (አሞ 7:14-15)፣ ሕዝቅኤልን (ሕዝ 2:1-3)፣ ካህናትን፡- የሌዊን ወገን (ዘዳ 18:1-5)፣ ነገሥታትን፡- ሳዖልን (1ሳሙ 10:24)፣ ዳዊትን (2ሳሙ 6:21)፣ ሰሎሞንን (1ዜና 28:5)፣ አሥራ ሁለቱን ሐዋርያት (ዮሐ 6:70)፣ አገልጋዮችን (ሐዋ 9:15) መርጧል።

እግዚአብሔር ሰዎችን በግል ለደህንነት ቢጠራና ሰዎች የእግዚአብሔርን ጥሪ በእምነት ተቀብለው መመረጣቸውን ቢያረጋግጡ እንኳ እግዚአብሔር በሥራው ፍጹም ጻድቅ ነው፣ የሚያደርገውን ያውቃል። ይህን በማድረጉ ለማንም ተጠያቂ አይደለም። ሥራ ሠሪውን ለምን እንዲህ አድርገህ ሠራኸኝ ብሎ ሊጠይቀው እንደማይችል ሁሉ ሰውም እግዚአብሔርን ለምን እንዲህ ታደርጋለህ ብሎ ይጠይቀው ዘንድ አይችልም (ሮሜ 9:14-21)።

ሰው በእግዚአብሔር ለአገልግሎት የተመረጠ ቢሆን እንኳ እግዚአብሔርን በመፍራት እየኖረ እስከ መጨረሻው ካልጸና የተመረጠው ሊተው (ሊጣል) የተሾመው ሊሻር ይችላል። የተመረጠው ሰው ከእግዚአብሔር ጋር የገባውን ቃል ኪዳን የመጠበቅ ተጠያቂነት አለበት (ዘጸ 19:5-6፣ አሞ 3:2)።

- ካህኑ ዔሊ ለክህነት በእግዚአብሔር የተመረጠ ነበር (1ሳሙ 2:27-28) ነገር ግን እግዚአብሔርን ባለመፍራቱና በቅድስና

---

72 Israel's election does not mean God has rejcted the other nations. Rather, election creates for Israel the task of representing God among other nation's so that salvation might come to them. Election essentially means that God called Israel to sene Him and to reflect His character. Similar to God's choice of individuals, election does not guarantee to every Israelite eternal salvation." William W.Klein, 1990, The new chosen people:A corporate view of election, Gran Rapids: zondervan publishing House, p,43.

7.3.3 የፍጥረት ዓላማ

እግዚአብሔር ራሱ በራሱ የሚኖር፣ ለመኖር
የማያስፈልገው ኃያል አምላክ ነው። እግዚአብሔር
አለው (ዮሐ 5:26)። ከፍጥረቱም ምንም አይፈልግ
ሰውን ሳይፈጥር በዚያው ሁኔታ ለዘላለም ሊኖር ይ
በእርሱ መልካም ፈቃድ ሰውን ለመፍጠር ፈቀደ። ሆ
ምክንያት ሰው እግዚአብሔርን ይፈልግና ለክብሩም ይ
እርሱ የፈጠረውን ሁሉ ለክብሩ ፈጥሯልና። «እግዚ
ለእርሱ ለራሱ ፈጠረ» (ምሳ.16:4)። የፈጠረውም
ይናገራል (መዝ 19:1)። እንዲሁም (ኢሳ 43:7 ሮሜ
ይመልከቱ።

ሰው በመፈጠሩ በእግዚአብሔር እርሱነትና ባሕርይ ላ
ነገር የለም። ሰው መልካምም ሆነ ክፉ ቢሆን
የሚጐዳው ራሱን ነው (ኢዩ 35:7-8)። እኛ ለእግዚአ
በኋላ የማንጠቀም ባሪያዎች ነን እንድንል ታዘናል (ሉ

7.4 መጠበቅ/ መንከባከብ

እግዚአብሔር ሁልጊዜም የዓለም ማለትም የፍጥረ
ነው። እግዚአብሔር የፈጠረውን የሚጠብቅና የመ
አምላክ ነው (ዕብ.1:3)። ይህን እንዲያደርግ አደራ
እግዚአብሔር በሰው ውስጥ ያደረገውን «መንፈሱንና
ራሱ ቢሰበስብ፣ ሥጋ ለባሽ ሁሉ በአንድነት ይጠፋ
አፈር ይመለሳል» (ኢዩ 12:10፣ ሐዋ 17:28)። «በም
መዝራትና ማጨድ፣ ብርድና ሙቀት፣ በጋና ክረም
አያቋርጡም» ያለ አምላክ (ዘፍ 8:22) በታሪክ ው
እንደጠበቀ ሁሉም ሰው ምስክር ነው። እግዚአብሔር
«... መልካም ሥራ እየሠራ፣ ከሰማይ ዝናብን ፍ
ወራት ሲሰጠን፣ ልባችንንም በመብልና በደስታ ሲ
ምስክር አልተወም» (ሐዋ 14:17)። ይህ መልካም
በተለይ በእርሱ ለሚያምኑት ያለውን ጥበቃ
እንደሚከተለው ማየት ይቻላል።

እግዚአብሔር ፍጥረትን ይደግፋል፣ ያቆማል፣ ይቆጣጠራል። የወራት መፈራረቅ፣ የእፅዋት መብቀልና ማደግ፣ የእንስሳት ሕልውና፣ የመሬትና የጨረቃ እንቅስቃሴ፣ ወዘተ ሁሉም በእግዚአብሔር ጥበቃና ቁጥጥር ሥር ያለ ነው። እግዚአብሔር የሰውን እስትንፋስ ሁሉ በእጁ ይዟል። እግዚአብሔር የፈጠረውን ባይጠብቅ፣ ባይንከባከብና ባይቆጣጠር ፍጥረት ሁሉ በሕይወት ባልኖረም ነበር (ኤር 31:35፣ ዳን 5:23፣ ቆላ 1:17)።

አንባቢ ሆይ እስከ አሁን ስለ እግዚአብሔር በዚህ መጽሐፍ የተጻፈው ሁሉ ጊዜና ቦታ እንዲሁም የጸሐፊው መረዳት የፈቀደውን ያህል ብቻ እንጂ በሰው ደረጃ እንኳን ለማለት የሚቻለውን ሁሉ ማለት እንዳልተቻለ ጸሐፊው በሚገባ ይገነዘባል። ይሁንና እስካሁን በተጻፈው ብቻ እንኳን አምላካችን ሕያው እግዚአብሔር ክቡር፣ ታላቅና የተፈራ፣ ምስጢሩም ጥልቅ መሆኑን መገንዘብ ይቻላል። ስለሆነም እርሱን በማወቅ እንድናድግ (ቆላ 1:10) የሚፈልገው ይህ እግዚአብሔር ይህች ትንሽ መጽሐፍ ልትል ከቻለችው በላይ እንድናውቀውና እንድናመለክው ይርዳን።

ክብር ለአብ፣ ክብር ለወልድ፣ ክብር ለመንፈስ ቅዱስ አንድ አምላክ ይሁን። አሜን።

የእግዚአብሔር ቅድመ ውሳኔና የሰው ነጻ ፈቃድ

ሀ. ከዚህ ጋር በተያያዘ መንገድ በታሪክ ውስጥ የተነሱ አስተሳሰቦች

ከዚህ ርዕስ ጋር በተያያዘ በታሪክ ውስጥ ብዙ አስተሳሰቦችና አመለካከቶች እንደነበሩ ይታወቃል። ከነዚህም ውስጥ በተለይ በጣም ጐልተው የሚታዩት የጀን ካልቪንና የጃኮብ አርሚኒየስ[75] ሲሆኑ ሁለቱ አስተሳሰቦች ከዚህ በታች ቀርበዋል።

ጀን ካልቪን	ጃኮብ አርሚኒየስ
1. ሰው ፈጽሞ በኃጢያት የሞተ ነው።	1. ሰው ፈጽሞ ኃጢአተኛ ስለ ሆነ የእግዚአብሔር ጸጋ ያስፈልገዋል።
2. የእግዚአብሔር ምርጫ ያለ ምንም ቅድመ ሁኔታ	2. የእግዚአብሔር ምርጫ በቅድመ ዕውቀትና በታየ እምነት መሠረት።
3. ክርስቶስ የሞተው ለተመረጡት ብቻ ነው።	3. የክርስቶስ ሞት ለሰው ሁሉ ነው።
4. የክርስቶስን ጸጋ መቃወም አይቻልም።	4. የክርስቶስን ጸጋ ለመቀበል ወይም ላለመቀበል ይቻላል።
5. አማኞች እስከ መጨረሻ ይጸናሉ።	5. አማኞችም ቢሆኑ እምነታቸውን ሊጥሉና ደኅንነታቸውንም ሊያጡ ይችላሉ።

ለ. ብዙ ጊዜ የሚነሱ ጥያቄዎች

እላይ የተጠቀሱት ሁለት አስተሳሰቦች በብዙ የሚመሳሰሉ ቢሆንም የሚለያዩባቸው መንገዶች መኖራቸው ግልጽ ነው። ስለሆነም ከነዚህ አስተሳሰቦች ጋር በተያያዘ ሁኔታ ብዙ ጊዜ ጥያቄዎች ይነሳሉ። ከጥያቄዎቹ ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው።

1. አንድ ጊዜ የዳነ ሰው በምንም ሁኔታ ውስጥ ቢገባ ለዘላለም የዳነ ነውን?
2. ቤተ ክርስቲያን ለብዙ ጊዜ የሚሄድ ሁሉ የዳነ ነው ማለት ይቻላልን?
3. እንደ እኛ ክርስቲያኖች ናቸው ያልናቸውና እግዚአብሔርም የተጠቀመባቸው ከሐዲዎች ሊሆኑ አይችሉምን?
4. ሰው አንድ ጊዜ ከዳነ በኋላ ምንም ዓይነት ሕይወት ቢኖር በመጨረሻው ጊዜ የሚቀርበት ሽልማት ወይም አክሊል እንጂ ደኅንነቱን ግን ያገኛል የሚባለው እውነት ነው?
5. ዳግመኛ የተወለደውንና ያልተወለደውን እንዴት ማወቅ ይቻላል?
6. ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ሕብረት ካቋረጠ በኋላ እንደገና ካላስተካከለው መጨረሻው ምን ይሆናል?
7. ክርስቲያን ነው ሲባል ኖሮ በመሐል ግን ወደ ኋላ የተንሸራተተ ሁሉ በእርግጥ ከመጀመሪያውም ዳግመኛ ያልተወለደ ስለሆነ ነውን?
8. እውነተኛ አማኝ ኃጢአትን እያደረገ ቢቀጥልና ራሱን ባያስተካክል የሚደርስበት በሥጋው ላይ ቅጣት (ፍርድ) ብቻ ነውን?
9. ሰው ዳግመኛ ሲወለድ የክርስቶስ አካል ይሆናል። አማኝ ደኅንነቱን ሊያጣ ይችላል ከተባለ ከክርስቶስ አካል እንደገና ይወጣል (ይለያል) ማለት ነው?

---

[75] የእነዚህን ሁለት አመለካከቶች የእንግሊዝኛ ቅጅ በአባሪ 2 ይመልከቱ።

ሐ. በዕብ 6:4-8 ላይ የሚቀርቡ የተሰያዩ መረዳቶች

ስለ እግዚአብሔር ቅድመ ውሳኔና የሰው ነጻ ፈቃድ ወይም «አንድ ጊዜ መዳን ለዘላለም መዳን» በሚለው እና «ደኅንነትን ማጣት ሊኖር ይችላል» የሚሉትን አመለካከቶች የሚደግፉ አማኞች በማስረጃነት ከሚያቃርቧቸውና የተለያየ አተረጓጎም ከሚሰጣቸው ጥቅሶች ሁለቱ በዕብ 6:4-8 እና ዕብ 10:26-31 የሚገኙት ናቸው:: በዚህ ክፍል በዕብ 6:4-8 የሚገኘውን በ5 ነጥቦች በማጠቃለል መመልከት ይቻላል::

1. በዕብ 6:4-8 የተጠቀሱት ሰዎች ክርስቲያኖች የነበሩ አይደሉም:: በሰዎች ዘንድ ክርስቲያን እንደሆኑ የተቆጠሩ ነገር ግን እውነተኛ ለውጥ ያላገኙ ወይም ዳግመኛ ያልተወለዱ ናቸው:: መልእክቱ የተላከላቸውንም ሰዎች የሚመለከት አይደለም:: ምክንያቱም አጻጻፉ ከአንደኛ ወደ ሦስተኛ መደብ ይሸጋገራል::

2. «... እንደገና ለንሰሐ እነእርሱን ማደስ የማይቻል ነው» የሚለው በሰው ዘንድ የማይቻል መሆኑን ሲያመለክት እንጂ በእግዚአብሔር ዘንድ ግን የማይቻል ነገር የለም::

3. ስለ ጊዜያዊ ቅጣት ማለትም በሥጋ የሚሆን ቅጣትን እንጂ ለዘላለም የሚሆን መንፈሳዊ ቅጣትን አያመለክትም::

4. ኢየሱስ ክርስቶስን አጥብቆ የተቃወመ እንደገና ሊስተካከል አይችልም:: ወደ ኋላ በማፈግፈግና ፈጽሞ በመካድ መካከል ልዩነት አለ:: ክርስቲያኖች ሊያፈገፍጉ ይችላሉ:: ግን አፈግፍገው ወደ መካድ ከደረሱ በመጀመሪያም ዳግመኛ የተወለዱ አልነበሩም ማለት ነው::

5. በዕብ 6:4-8 ላይ የተለጸው ኃጢአት በመንፈስ ቅዱስ ላይ ከሚሠራው ኃጢአት ጋር ይመሳሰላል:: «... የቀመሱት ...» የሚለው በመዝ 34:8 እንደተገለጸው እግዚአብሔርን ያወቁ ወይም የተለወጠ ሕይወት የነበራቸው ስለሆኑ ነው የሚሉ ናቸው::

ከዚህ በላይ የተነሱትንና ሌሎች ተዛማጅ ነጥቦችን በሁለት ወገን በመክፈል እንደሚከተለው በሠንጠረዥ ለማቅረብ ተሞክሯል::

ሠንጠረዥ 6

የዘላለም ዋስትና

አንድ ጊዜ መዳን ለዘላለም መዳን	ደህንነት ማጣት ሊኖር ይችላል
1 የእግዚአብሔር ፍጹም ሥልጣኑ፣ ሁሉን ማወቁ፣ አለመለወጡና በዘላለም ዕቅድ መሥራቱ (ሮሜ 9:11-13፣ ዮሐ 15:16፣ ኤፌ 1:4-5፣ ሮሜ 8:29-30፣ ይሁዳ 24፣ 1ጴጥ 1:2)	1 ሰውም ነጻ ፈቃድ ተሰጥቶታል፣ ማንም ቢወድ ይድናል (ዘዳ 30:19-20፣ ማቴ 11: 28፣ ዮሐ 3:16-18፣ ሮሜ 10:9-19፣ ኢሳ 24:15፣ ሐዋ 10:43፣ ራእ 22:17፣ ሕዝ 18:4፣ 33:11)
2 ክርስቶስ የሞተው ለተመረጡት ነው (1ጢሞ 4:10)	2 ክርስቶስ የሞተው ለሁሉም ነው (ቲቶ 2: 11፣ ዮሐ 3:16፣ ሮሜ 10:13፣ ዮሐ 1:29፣ ዕብ 2:9፣ 1ጢሞ 2:30)
3 ሰው ሊድን አዲስ ፍጥረትና የክርስቶስ አካል ይሆናል፣ በመንፈስ ቅዱስም ይታተማል (ሚክ 3:3፣ 1ቆሮ 5:17፣ ኤፌ 4:30፣ 1:13)	3 አማኝ ስለ ኃጢአቱ ንስሐ በመግባት ኅብረቱን ያድሳል ያዳነውን ጌታ ካክፋፋ አካል መሆኑን አልፈለገውም (1ዮሐ 1:8-9)
4 ኢየሱስ ክርስቶስ ለአማኞች ይማልዳል፣ መንፈስ ቅዱስም ይታትታል (ሮሜ 8:34፣ ዕብ 7:24-25፣ ሮሜ 8:26-27)	4 ወድዶ ኃጢአት ከሰራና በዚያውም ከቀጠለ መንፈስ ቅዱስን ያሳዝል (ዕብ 10:26)
5 ደህንነት በእጋ ነው፣ የእምነታችን ራስ እርሱ ነው (ቲቶ 3:5፣ ኤፌ 2:8-10፣ ዕብ 12:2፣ ሮሜ 11:5-6)	5 በደህንነት ውስጥ ሰውም በእምነት የመቀ በልና የመኖር ድርሻ አለው (ፊሊ 2:12)
6 ከእግዚአብሔር እጅ ማንም አይነጥቅም (ዮሐ 10:27-30)	6 ራስን በመግዛትና በቅድስና በመመላለስ በእምነት አንድንኖር ምክሮችና ማስጠንቀቂያዎች ተሰጥተዋል (ቲቶ 2: 12-13፣ ዕብ 3:6-14፣ ሮሜ 11:21-22፣ ያዕ 5:19-20፣ 2ጢሞ 2:12፣ 1ቆሮ 10:12)
7 በሩጫ ወይም በመታገል እንደሚሆን አምኖ የካደም ቢሆን የሚያጣው ሽልማት ብቻ ነው፣ ከአሳት እንደሚ ድን ይሆናል (1ቆሮ 3:15፣ 1ቆሮ 9:24-27)	7 ያመነውን ከካደና ከንሰሐም ካልተመለሰ ለደህንነቱ ማረጋገጫ የሰውም (ዕብ 6:4-8)
8 ነፍሳቸው እንዲድን ሥጋቸው ግን ለሰይጣን አልፎ የተሰጡት ምሳሌዎች ይሆናሉ (1ቆሮ 5:3-5፣ 1ጢሞ 1: 19-20፣ ሐዋ 5:1-11)	8 እነዚህ ድንገተኛ ውሳኔዎች ሊሆኑ እግዚአብሔርን ለመፍራትና ለቤተ ክርስቲያን መንጻት (ሐዋ 5:5-11)
9 ዳግመኛ የተወለዱና ፍሬ የነበራቸው ደህንነታቸውን አያጡም፣ ደህንነት የሚያጡት መጀመሪያም ዳግመኛ ያልተወለዱ ስለነበሩ ነው::	9 አላውቃችሁም የሚባሉ አሉ ከሕይወት መጽሐፍ መደምሰስም አለ (ማቴ 7:21-23፣ ራእ 3:5፣ ዘጸ 32:32-33)
10 አንድ ጊዜ የዳኑት እስከ መጨረሻው ይጸናሉ::	10 አምነው የካዱ ምሳሌዎች ሊሆኑ የ ሚችሉም አሉ:: በሚያጸናው በእግዚአብሔር በመታመን ለመጽናት አማኙ መትጋት አለበት (2ጴጥ1:10-11፣ 2:1-2፣ ዮሐ6:66፣ 2ጢሞ4:10)

ችግሮች/ ጥያቄዎች	ችግሮች/ ጥያቄዎች
1 ሰው ነጻ ምርጫ እንዲያደርግ መጠየቁ 2 መትጋት፣ ነቅቶ መጠበቅና መጽናት ማስፈለጉ 3 ዳግመኛ ከመወለድ በኋላ ያለው ኑሮ የሚጠቅመው ለሽልማት ብቻ ከሆነ ቸልተኝነትና ስንፍና ሊያስከትል መቻሉ	1 እግዚአብሔር የወደፊቱን ማቀዱን መምረጡ 2 ደህንነት በሥራ ሳይሆን በእምነት በጸጋ የሚገኝ መሆኑ 3 ደህንነቱ ይጠፋል ብሎ መፍራትና እርግጠኛ አለመሆንን ማስከተሉ

መ. የእግዚአብሔር ቅድሚያ ዕውቀትና ምርጫ

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ እግዚአብሔር የቀደመ ዕውቀቱና ምርጫው ብዙ ያስተምራል። በጥቂቱ የሚከተሉትን ጥቅሶች እንመልከት።

መ.1. ቅድሚያ ዕውቀት (ውሣኔ)

- «በእግዚአብሔር በተወሰነው አሳቡና በቀደመው እውቀቱ...» (ሐዋ 2:23)
- «አስቀድሞ ያወቃቸውን... አስቀድሞ ደግሞ ወስኖአልና... አስቀድሞ የወሰናቸውን...» (ሮሜ 8:29)።
- «እግዚአብሔር አስቀድሞ ያወቃቸውን ሕዝብ አልጣላቸውም...» (ሮሜ 11:2)።
- «እግዚአብሔር አስቀድሞ ከዘመናት በፊት ለክብራችን የወሰነውን...» (1ቆሮ 2:7)።
- «ዓለም ሳይፈጠር በክርስቶስ መረጠን ... በኢየሱስ ክርስቶስ ሥራ ለእርሱ ልጆች ልንሆን አስቀድሞ ወሰነን» (ኤፌ 1:5)።
- «እግዚአብሔር አብ አስቀድሞ እንዳወቃቸው... ለተመረጡት...» (1ጴጥ 1:1-2)።
- «ዓለም ሳይፈጠር እንኳ አስቀድሞ ታወቀ» (1ጴጥ 1:20)።

እነዚህንና ሌሎችም ተመሳሳይ ጥቅሶች የሚያመለክቱት እግዚአብሔር የወደፊቱን አስቀድሞ የሚያይና የሚያውቅ መሆኑን፣ እንዲሁም ስለወደፊቱ ሙሉ ሥልጣን ያለው አምላክ እንደሆነ ነው።

እግዚአብሔር የወደፊቱን ማወቁን ከትንቢቶችም መገንዘብ ይቻላል።

1. ወደፊት የሚሆነውን የሚገልጹ ትንቢቶች

እንደዚህ ዓይነት ትንቢቶች ድርጊቶች ከመሆናቸው በፊት የሚነገሩና ጊዜያቸውን ጠብቀው መከናወናቸው የማይቀር ነው። ለዚህም በኢሳ 46:10 «በመጀመሪያ መጨረሻውን ከጥንትም ያልተደረገውን እናገራለሁ ምክሬም ትጸናለች ፈቃዴንም ሁሉ እፈጽማለሁ» ይላል። እንዲሁም በኢሳ 48:3 «የቀድሞውን ነገር ከጥንት ተናግሬአለሁ... ተፈጽሞአል» ይላል። ወደፊት ሊሆን ያለውን ሙሉ በሙሉ ስለሚያውቅ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ስለወደፊቱና ስለሚመጣው ነገር ይናገራል። የተናገረውም በሙሉ ይፈጸማል።

2. ሊሆን ያለውን የሚያሳውቁና ሁኔታው ቶሎ እንዲስተካከል የሚመክሩ ትንቢቶች

እንደዚህ ዓይነት ትንቢቶች እንደሌሎቹ ሁሉ መከናወናቸው እርግጠኛ ቢሆንም መፈጸማቸው ግን የሚወሰነው በተነገረለት ሰው (ሕዝብ) አቀባበል ነው። ለዚህም ኤርሚያስ በ8:8 «ስለ እርሱ የተናገርሁበት ሕዝብ ከክፋቱ ቢመለስ እኔ አደርግበት ዘንድ ካሰብኩት ክፉ ነገር እጸጸታለሁ» ይላል። በተመሳሳይ ሁኔታ በነቢዩ በዮናስ

በኩል ነነዌ በሦስት ቀን ውስጥ እንደምትገለበጥ ትንቢት የተነገረ ቢሆንም ሕዝቡ ግን ንሰሐ በመግባታቸው የተነገረው ጥፋት አልተፈጸመም (ዮናስ 3:1-10)።

መ.2. የእግዚአብሔር ምርጫ

መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚያስተምረው እግዚአብሔር ሕዝብንና ሰውን ይመርጣል። አንዳንድ ጊዜም ምርጫው የተደረገው የተመረጠው ሰው ገና ሳይወለድ እንደነበርም ይናገራል።

1. የእስራኤል መመረጥ

«አባቶችህን ወድዶአልና ከእነርሱ በኋላ ዘራቸውን መረጠ» (ዘዳ 4:37)

2. የሰዎች ለአገልግሎት መመረጥ

- ሙሴ - «ና... እልክሃለሁ» (ዘጸ 3:10)።
- ሶምሶን - «ልጁም... ለእግዚአብሔር የተለየ ናዝራዊ ይሆናልና...» (መሳ 13:5)።
- ሳዖል - «ያ የነገርሁህ ሰው እነሆ...» (1ሳሙ 9:17)።
- ዳዊት - «ንጉሥ አዘጋጅቻለሁና... እግዚአብሔርም ይህ ነውና ተነስተህ ቀባው አለ» (1ሳሙ 16:1-13)።
- ኤርሚያስ - «በሆድ ሳልሰራህ አውቄሃለሁ ከማሕፀንም ሳትወጣ ቀድሼሃለሁ» (ኤር 1:4-5)።
- ያዕቆብ - «... ልጆቹ ገና ሳይወለዱ በጎ ወይም ክፉ ምንም ሳያደርጉ ከጠራው እንጂ ከሥራ ሳይሆን በምርጫ የሚሆን የእግዚአብሔር አሳብ ይጸና ዘንድ ለእርስዋ ታላቁ ለታናሹ ይገዛል ተባለለት» (ሮሜ 9:11-12)።
- 12ቱ ደቀመዛሙርት - «... ራሱም የወደዳቸውን ወደ እርሱ ጠራ» (ማር 3:13)።

3. ለደህንነት መመረጥ

- አብርሃም - «አንተ እግዚአብሔር አምላክ ነህ አብራምን መረጥህ» (ነህ 9:7፣ ኢሳ 1:8)።
- አማኞችን - «... በክርስቶስ መረጠን» (ኤፌ 1:4)።

ሠ. የክርስቶስ የሁሉም አዳኝነትና የሰው ነጻ ፈቃድ

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ የሞተው ለጥቂት ኃጢአተኞች ብቻ ሳይሆን ለዓለም ሁሉ እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ያስተምራል።ከዚህም ጋር ማንም ቢወድ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ደህንነት እንዲያገኝ ነጻ ምርጫ ተሰጥቶአል።

ሠ.1. <u>የክርስቶስ አዳኝነት</u>

- በ1ጢሞ 4:10 እንደምንመለከተው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሰውን ሁሉ የሚያድን (የሰው ሁሉ አዳኝ) መሆኑን ያመለክታል::
- «የጌታን ስም የሚጠራ ሁሉ ይድናል» ሮሜ 10:13::
- በዮሐ 3:16 እንደምናነበው ጌታ የሞተው ለዓለም ሁሉ ነው:: በእርሱ የሚያምን ሁሉ ደግሞ ይድናል::
- ኢየሱስ ክርስቶስ «የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ» ተብሏል (ዮሐ 1:29)::
- «ሁሉም በአዳም እንደሚሞቱ እንዲሁ ሁሉ በክርስቶስ ደግሞ ሕያዋን ይሆናሉና» 1ቆሮ 15:22፣ ሮሜ 5:18-19::
- ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትን የቀመሰው ስለ ሰው ሁሉ ነው ዕብ 2:9::
- «ሰዎች ሁሉ ሊድኑና እውነቱን ወደ ማወቅ ሊደርሱ በሚወድ እግዚአብሔር» (1ጢሞ 2:3፣ ቲቶ 2:11)::
- ጌታችን ከመመለስ መዘግየቱ «... ሁሉ ወደ ንስሐ እንዲደርሱ» ነው (2ጴጥ 3:9)::

ሠ.2 <u>እያንዳንዱ ሰው ነጻ ፈቃድ/ ውሣኔ አለው</u>

እግዚአብሔር እያንዳንዱን ሰው ነጻ አድርጎ ፈጥሮታል:: ሰውንም የሞትና የሕይወት አማራጮችንና ውጤቶችን ከማሳየት አልፎ በግድ ትክክለኛ የሆነውን እንዲወስን አያስገድድም:: ስለዚህ ሰው ለሚከተለው መንገድ ወይም ለሚያደርገው ውሣኔ ተጠያቂ ነው ::

እግዚአብሔር ለሰዎች ነጻ ፈቃድ መስጠቱንና በምርጫውም የሚሄድ መሆኑን ከሚያመለክቱ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች መካከል ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው::

- «... አትብላ በበላህ ቀን ...» (ዘፍ 2:17)::
- «... አንተና ዘርህ በሕይወት ትኖሩ ዘንድ ሕይወትን ምረጥ ... ምረጥ» (ዘዳ 30:19-20)::
- (የምታመልኩትን ዛሬ ምረጡ እኔና ቤቴ ግን ... » (ኢያሱ 24:15)::
- «እስከ መቼ ድረስ በሁለት ሀሳብ ታነክሳላችሁ?» (1ነገ 18:21)::
- «ኃጢአትን የምትሰራ ነፍስ እርሷ ትሞታለች» (ሕዝ 18:4)::
- «ተመለሱ፣ ተመለሱ ስለምን ትሞታላችሁ» (ሕዝ 33:11)::
- «ወደ እኔ ኑ እኔም አሳርፋችኋለሁ» (ማቴ 11:28)

ረ. ማስጠንቀቂያዎች

አማኞች አንድ ጊዜ ጌታን ካመኑ በኋላ የማይመለሱ የማይክዱ ወይም የዘላለምን ሕይወት የማያጡ ቢሆን ኖሮ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያሉት ማስጠንቀቂያዎች ምናልባት ባላስፈለጉ ነበር:: በእነዚህ ማስጠንቀቂያዎች ላይ የአተረጓጎም ልዩነት ሊኖር ቢችልም በአጠቃላይ ግን አማኞች በክርስትና ሕይወት በተገቢው ሁኔታ

መኖር እንዳለባቸውና ለደህንነታቸውም መጠንቀቅ እንደሚያስፈልጋቸው ያስገነዝባል ከእነዚህ ማስጠንቀቂያዎች ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው::

- «በቸርነቱ ግን ጸንተህ ብትኖር የእግዚአብሔር ቸርነት ባንተ ላይ ነው ያለዚያ አንተ ደግሞ ትቆረጣለህ» (ሮሜ 11:22)::
- «እንደቆመ የሚመስለው እንዳይወድቅ ይጠንቀቅ» (1ቆሮ 10:12)::
- «በሰማችሁትም ወንጌል ተስፋ ሳትናወጡ በሃይማኖት ጸንታችሁ ብትኖሩ ይሆናል» (ቆላ 1:23)::
- «ስለዚህ ከሰማነው ነገር ምናልባት እንዳንወሰድ ለእርሱ አብልጠን ልንጠነቀቅ ያስፈልገናል» (ዕብ 2:1)::
- «የመጀመሪያ እምነታችንን እስከ መጨረሻው አጽንተን ብንጠብቅ የክርስቶስ ተካፋዮች ሆነናል» (ዕብ 3:14)::
- «ዳተኞች እንዳትሆኑ ተስፋ እስኪሞላ ድረስ ያን ትጋት እስከ መጨረሻ አንድታሳዩ» (ዕብ 6:11)::
- «የእውነትን እውቀት ከተቀበልን በኋላ ወደን ኃጢአት ብናደርግ ከእንግዲህ ወዲህ ስለ ኃጢአት መስዋዕት አይቀርልንምና የሚያስፈራ ግን የፍርድ መጠበቅ ተቃዋሚዎችንም ሊበላ ያለው የእሳት ብርታት አለ» (ዕብ 10:26-27)::
- «እናንተ ማንም ከእውነት ቢስት አንዱም ቢመልሰው ኃጢአተኛን ከተሳሳተበት መንገድ የሚመልሰው ነፍሱን ከሞት እንዲያድን የኃጢአትንም ብዛት እንዲያሸንፍ ይወቅ» (ያዕ 5:19-20)::
- «ብንጸና ከእርሱ ጋር ደግሞ እንነግሳለን ብንክደው እርሱ ደግሞ ይክደናል» (2ጢሞ 2:12)::

በአጠቃላይ እነዚህ ማስጠንቀቂያዎች የሚያመለክቱት እያንዳንዱ አማኝ የዘላለምን ሕይወት ለመውረስ እስከ መጨረሻው መጽናት እንዳለበት ነው::

ሰ. <u>ማገናዘቢያ</u>

ከላይ የተዘረዘሩትን ጥቅሶች መሠረት በማድረግና መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በርሱ እንደማይቃረን በማመን እንደሚከተለው ማጠቃለል ይቻላል::

1. እግዚአብሔር ይመርጣል ግን በቅድመ ዕውቀት ነው (ሮሜ 8:29፣ 2ተሰ 2:13፣ 1ጴጥ 1:1-5)::
2. እግዚአብሔር በመንገዱ ሁሉ ጻድቅና የማያደላ ነው (ሐዋ 10:34፣ ሮሜ 2:11፣ ኤፌ 6:9፣ ቆላ 3:25፣ 1ጴጥ 1:1)::
3. ኢየሱስ ክርስቶስ የሞተው ለኃጢአተኞች ሁሉ ነው (ዮሐ 1:29፣ ዮሐ 3:16፣ 1ጢሞ 4:10፣ ዕብ 2:9)::
4. ሰው ሁሉ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ይድን ዘንድ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው (1ጢሞ 2:3፣ ቲቶ 2:11፣ 2ጴጥ 3:9)::
5. ሰው መዳኑን የሚያረጋግጠው እስከ መጨረሻ ጸንቶ በመቆሙ ነው (ማቴ 7:15-20፣ ዮሐ 8:31፣ ዕብ 3:6-24፣ 1ዮሐ 2:18-19)::
6. ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ቅዱሳን ሁልጊዜ ይማልዳል (ዮሐ 11:42፣ 17:11፣ ሮሜ 8:34፣ ዕብ 7:25)::

7. አማኞች በመንፈስ ቅዱስ የታተሙ ናቸው (2ቆሮ 1:22፣ ኤፌ 1:13፣ ኤፌ 4:30)።
8. የእግዚአብሔር ዓላማና ኃይሉ እጅግ ታላቅ ነው (ዮሐ 10:27-30፣ 11:26፣ ሮሜ 8:29-30፣ ኤፌ 1:4፣ ፊሊ 1:6፣ 1ጢሞ 1:12፣ 4:18፣ 2ጢሞ 1:12፣ ይሁዳ 24)።
9. ሰው የራሱን ምርጫ እንዲያደርግ ነጻነት ተሰጥቶታል (ዘዳ 30:19-20፣ ሕዝ 18:4፣ 33:11፣ ማቴ 11:28)።
10. የተመረጠ ወይም የተጠራ ሰው ከፊት ይልቅ ሊጸና እንጂ ለኃጢአትና ለስንፍና በር ሊከፍት አይገባውም (2ጴጥ 1:10)።
11. እምነው እንደገና የካዱ ምሳሌዎችም ተጠቅሰዋል (1ጢሞ 1:19-20፣ 2ጢሞ 2:17-18፣ 4:10፣ 2ጴጥ 2:1-2)።
12. ነቅቶ መጠበቅ፣ መጸለይ፣ መትጋት አስፈላጊ ነው። ለመጽናት አማኙም ድርሻ አለው። ያለዚያ አማኞች የማይወድቁ ቢሆኑ ኖሮ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ማስጠንቀቂያዎች ምናልባት ባላስፈለጉ ነበር (ሮሜ 11:21-22፣ ቆላ 1:21-23፣ ዕብ 6:4-9፣ 10:26-29፣ 1ዮሐ 2:19፣ ራእ 22:19)።

ሸ. ስለዚህ

ሀ. እግዚአብሔር ፍጹም ሥልጣን ያለው አምላክ በጽድቅና በቅድመ እውቀቱ ይመርጣል። ማን እንደተመረጠ ግን በሰው ዘንድ የሚታወቅ አይደለም።
ለ. ኢየሱስ ክርስቶስ የሞተው ለዓለም ሁሉ ነው። ማንም ቢወድ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን የዘላለም ሕይወት እንዲወርስ ግብዣ/ ጥሪ ተደርጓል። ምርጫው የእያንዳንዱ ሰው ይሆናል።
ሐ. የአማኞች የዘላለም ደህንነት በእግዚአብሔር ማንነትና ሥልጣን የተጠበቀ ነው። ነገር ግን አማኞች በእምነት ጸንተው ሊኖሩ ይገባቸዋል። እስከ መጨረሻው የሚጸና ይድናል።

ቀ. ማጠቃለያ

በጆን ካልቪንና በጃኮብ አርሜንየስ መካከል የተጀመረውና ለብዙ ዓመታት የቀጠለው ውይይት (ክርክር) እንደዚህ መጽሐፍ ጸሐፊ መረዳት፦

- ሁለቱም ትንታኔያቸውን የመሠረቱት በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ ነው፣
- ሁለቱም ትክክል ነው ብለው ያሰቡትን ለመግለጽ ብዙ ተግተዋል፣
- ሁለቱንም ወገኖች የሚደግፉ ወገኖች የደገፉትን ወገን ትክክለኛነት ለማሳየት ለብዙ ዓመታት «በቅንነት» ሲጥሩ ይታያሉ።

ይሁን እንጂ፦

- ሁለቱ ወገኖች አንድ መረዳት ላይ ሊደርሱና ሊስማሙ ያልቻሉት መጽሐፍ ቅዱስ ሁለት የተለያየና እርስ በርስ የማይስማሙ ሀሳቦችን ስለያዘ ሳይሆን የሰው መረዳት ውስን በመሆኑ ነው።

ስለሆነም ይህ ጸሐፊ ለአንባቢያን ማስገንዘብ የሚፈልገው፦

1. ጆን ካልቪንና ጃኮብ አርሜንየስ ያቀረቧቸው ትንታኔዎች ብዙ ጸሐፊዎች ለዓመታት ለመጻፍ እንደሞከሩት «ጉራ የለዩ» የሥነ መለኮት አመለካከቶች ሳይሆኑ አብረው ተደጋግፈውና ተያይዘው አንድ «ሙሉ እውነት» የሚሰጡ ትንታኔዎች መሆናቸውን፣

2. መጽሐፍ ቅዱሳዊው እውነት ያለው የጆን ካልቪንን ወይም የጃኮብ አርሚኒየስን ትንታኔ በተናጠል በመውሰድ ሳይሆን ሁለቱንም በአንድነት በመውሰድና በጥንቃቄ በማዋሃድ ወይም «ሚዛናዊ መረዳት» ላይ በመድረስ መሆኑን፣

3. እላይ በተራ ቁ.2 የተገለጸው «ሚዛናዊ መረዳት» ላይ መድረስ የሚቻለው ደግሞ በእግዚአብሔር ቅድሚያ እውቀትና የሰው ነጻ ፈቃድ፣ በምርጫና በመጽናት፣ አንድ ጊዜ መዳን ለዘላለም መዳን ወይም ደጎንነትን መጣት ሊኖር ይችላል በሚሉና በሌሎችም ከበድ ባሉ ርዕሶች ላይ በዚህ መጽሐፍ 6.2.5 «ስለ መጽሐፍ ቅዱስ ደግሞዎች» የተገለጸውን ዓይነት ሚዛናዊ ትንታኔ በማድረግ እንደሆነ፣ እና

4. የሰው መንፈሳዊ መረዳቱ የቱንም ያህል የመጠቀ ቢሆን እግዚአብሔር ብቻ የሚያውቀውና ሰው ግን ገና የማያውቀው ወይም በድንግዝግዝ ብቻ የሚያየው ብዙ እውነት እንዳለ በመገንዘብ በእግዚአብሔር ፊት በትሕትና መመላለስ እንደሚገባ ነው።

በመጨረሻም የአማኙ የዘላለም ሕይወት በእግዚአብሔር ማንነትና ሥልጣን የተጠበቀ ነው። እግዚአብሔር የጀመረውንም ይጨርሳል። ነገር ግን አማኙ ከእግዚአብሔር ሀሳብ ጋር መተባበር አለበት። እግዚአብሔርን እየመሰለ መመላለስና በመጀመሪያው እምነት ጸንቶ በመኖር ፍሬ ማፍራት ከአማኙ ይጠበቃል።

ክብር ለእግዚአብሔር ይሁን።

አባሪ 2

TWO VIEWS ON SALVATION AND ETERNAL SECURITY OF THE BELIEVER[76]

John Calvin	James (Jacob) Arminius
1. Total depravity	1. Man is a sinner & needs grace
2. Unconditional election	2. God's election based on foreseen faith.
3. Limited atonement	3. Atonement of Christ was universal.
4. Irresistible grace	4. God's grace is resistible and it is to all.
5. Perseverance of the Saints	5. Probably true believers can loose their faith and loose their salvation

EXPLANATIONS

A . JOHN CALVIN

1. Man through Adam has inherited the guilt of Adam's sin and can do nothing for his own salvation because his will is totally corrupted.
2. Salvation is unconditional election apart from human merit or divine foreknowledge. Election is based on the sovereign will of God and is a dual: Predestination of some to salvation and others to condemnation.
3. The work of Christ on the cross is limited to those elected to salvation.
4. The elect will be saved apart from their own initial desire as the Holy Spirit irresistably draws them to Christ.
5. Those elect who are irresistibly saved by the work of the Holy Spirit will never be finally lost

B JACOB ARMINIUS

1.Man is under the wrath of God. But man was able to initiate his salvation after God had granted him the primary grace to enable his will to cooperate with God.

2. There is election, but the decree to save some and damn others has "its foundation in the foreknowledge of God." This election was conditional rather than unconditional.

3. Christ's death was suffiecient for all but that it is was efficient only for believers.

4. Men might resist the saving grace of God.

5. God would give the saint grace so that they need not fall but that the scripture seemed to teach that it was possible for man to fall away from salvation.

---

76 Adapted from, Earle E. Cairns, Christianity through the Centuries A History of the Christian Church (Revised Ed.), 1981, Zondervan Publishing House, Grand Rapids PP. 310-311, 324-325.